

Просто гра
Світлана Олегівна Талан

Ілля – простий автослюсар. Що він міг дати доньці заможного підприємця? Кохання? Звучить романтично, але без фінансового підґрунтя ця казка швидко скінчиться. Щоб розпочати свій бізнес, Ілля наважується попросити грошей у кримінального авторитета на прізвисько Латиш. Але «ділова угода» завершується кримінальними розбірками. До гри несподівано долучається Марго, дружина Латиша. Вона рятує хлопця, тікаючи разом із ним. Шляху назад немає. Там лишилося все, чим жив Ілля: його кохана та їхня ненароджена дитина. Тепер він – утікач. Але Ілля не сам. Він відчуває, як без бою віддає своє серце Марго, закохуючись у цю небезпечно привабливу жінку. Ілля гадає, що Марго врятувала його. Але навіщо – знає лише вона...

Светлана Талан

Просто гра

© Талан С. О., 2021

© Depositphotos.com / ArturVerkhovetskiy; Marushy99; ezhenaphoto, обкладинка, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

* * *

Усе наше життя – гра, а люди в ній – актори.

Вільям Шекспір

Алла Володимирівна залишилася в кабінеті сама. Вона повернула ключ у дверях, смикнула за дверну ручку і впевнилася, що двері замкнені. Повільно підійшла до стола, відсунула нижню шухляду, дістала пачку цигарок, просунула руку вглиб – намацала запальничку. Жінка кинула палити вже два десятки років тому і лише тоді, коли нервове напруження досягало крайньої межі, дозволяла собі викурити одну цигарку. Сьогодні був такий випадок. Алла Володимирівна підійшла до відчиненого вікна, чиркнула запальничкою, затяглася.

Усе своє життя вони з чоловіком присвятили вихованню єдиної доньки Наталочки, Нати, Наточки. Усе, чого вона сама досягла у своєму житті, було

заради щастя доньки, її майбутнього, але час від часу на долю любої дитини припадали нові випробування.

«Чому так?» – не раз питала вона себе.

Відповіді не знала, але завжди в час випробувань подумки поверталася в той день, коли Наталя сповістила, що вагітна, а вона необдуманно, спересердя, кинула їй:

– Та хай горять у пеклі оті мої онуки!

Скільки себе лаяла пізніше за це – не злічити! Але, напевно, Божі ворота були відчинені, коли з її язика зірвалися ці страшні слова.

«Слово – не горобець, вилетить – не спіймаєш», – промовила Алла Володимирівна, ледь ворущачи губами.

Наталія втрачала, і кожна її втрата відривала в жінки шматок душі. Донька жодного разу не обмовилася, не згадала про ті слова матері, але Алла Володимирівна була впевнена, що Наталія їх не забула. Від її мовчання жінці не було легше. Донька перенесла багато горя за своє життя, і, здавалося, усі випробування мали б закінчитися, але ж ні! Минуле знову нагадало про себе.

Алла Володимирівна згадала, як понад двадцять років тому глухої дощової ночі, під час чергування в клініці, побачила на порозі свою доньку, розгублену, перелякану, бліду й брудну. Руки доньки були в крові, вона тримала на руках новонароджену дитинку.

– Матусю, рідненька, прошу тебе, допоможи! – прошепотіла вона й упала перед матір'ю на коліна. – Я все розповім, але дай мені слово, що нікому нічого не розкажеш! Я не хочу до в'язниці!

Алла Володимирівна допомогла, не лишила доньку в біді. Тієї ночі вони записяглися перед Богом, що таємницю заберуть із собою в могилу, а сьогодні вона сама сказала, що правда рано чи пізно повинна була сплисти назовні.

– Я маю розповісти правду?! – Наталія округлила від здивування очі.

У неї були надзвичайно гарні блакитні очі, великі й виразні настільки, що від них неможливо було відвести погляду. У дитинстві у них жив пустотливий вогник: дівча було веселе й кумедне. Батьки називали її Наше Совенятко за ті круглі очі, які вміли говорити. Але трапилася фатальна ніч, після якої в прекрасних очах Наталії оселився сум, який жив у них завжди, навіть тоді, коли дівчина усміхалася.

– Так, доню, виходу немає – потрібно розкрити таємницю, – повторила їй мати.

Наталія плакала. Мовчки. Синяву в очах заступали сльози, які стікали тоненькими цівками по щоках.

– Що з нами буде? – промовила вона, кусаючи губи. – Ми ж поклялися зберігати таємницю до скону.

– Людське життя – найбільша таємниця, – промовила Алла Володимирівна, – воно непередбачуване, і ми не знаємо, чого від нього чекати завтра. Головне, що ми живі, здорові, а решту можна владнати, заробити, придбати.

– Я маю знову понести втрату, – приречено промовила Наталія.

– У житті є закон рівноваги, – зітхнула жінка, – коли в одному втрачаємо, в іншому щось додається.

Частина 1

Прекрасне життя починається з прекрасних думок.

Омар Хайям

1996 рік

Розділ 1

Ірина прийшла до будинку подруги по обіді, знаючи, що її батьків у цей час не буде вдома. Наталія, побачивши Іру у вікно, вибігла їй назустріч.

– Іринко! Яка ти молодець! – кинулась вона обіймати дівчину. – Ходімо до мене!

– Ти сама вдома? – про всяк випадок запитала Ірина.

– Сама! Та пішли вже! У мене є батончики! Хочеш «Снікерс»? Чаю зараз зроблю. Ти вже з роботи?

– Так, сьогодні раніше пішла з ринку, – відповіла дівчина, заходячи до будинку. – Торгівля сьогодні ніяка, нема виторгу ні в мене, ні в мами. Уяви тільки: у сусідів покупців хоч греблю гати, а нам як пороблено. І товар новий завезли, а зиску ніякого. Я плюнула на все, зачинила контейнер й одразу до тебе.

– От і молодець! А мама також пішла з ринку?

– Ти що?! У неї такий господар, що удавиться за копійку!

Після закінчення школи Ірина вивчилася на продавця продовольчих товарів, але на роботу в магазині влаштуватися не змогла, тож пішла реалізатором на ринок, як і її матір. Жінка виховувала доньку сама, тож доводилося вдень стояти за прилавком, а вечорами прибирати у під'їздах багатопверхівки, де вони проживали. Вона заробляла трохи більше, бо торгувала жіночим одягом, а Ірина – білизною, яка коштувала дешевше, і заробіток продавчинь залежав від виручених коштів, з яких вони отримували свій відсоток.

Наталія – донька підприємців, яка зростала в заможній родині. Родина медиків Дубовиків першими в місті придбала апарат УЗД, відкрила медичний центр, згодом його розширила, і до них потяглися пацієнти з навколишніх містечок та сіл. Здавалося, що Наталія мала б товаришувати із такими ж забезпеченими друзями, але дівчина не могла жити без своєї подружки дитинства Ірини.

Поки Наталія готувала чай, Ірина торохтіла про справи на ринку, які насправді подрузі були не цікаві, але та вдавала, що уважно слухає, щось питала Іру, відповідала на її питання, хоча усі її думки були про Іллю.

– Як там твій Ілько? – нарешті запитала Ірина.

Від почутого Наталія аж засвітилася радістю. Вона сіла навпроти подруги, подала їй шоколадний батончик.

– Пригощайся! – сказала вона.

– А ти? Поділимо навпіл?

– Та ти що?! У мене ще є. Їж на здоров'я! – сказала Наталія. – Питаєш, як мій Ілько? У нас все добре! Іро, я така щаслива! Справді!

– Та бачу, – зітхнула подруга, – світишся, як сонце в безхмарний день.

– А ти ніби й не рада за мене, – зауважила Наталія.

– Та рада. Чого ж не радіти? – невпевнено промовила Іра.

– Чому тобі не подобається Ілько? Тільки чесно!

– Не знаю, – стонула плечима дівчина.

– А як подивлюся на нього, то аж млосно в грудях стає! Він такий красень! – захоплено та збуджено заговорила Наталія. – Волосся темне, аж чорне! А очі! Як дві вуглики! Один погляд ладен спопелити все всередині! Ніс із горбинкою, але як він личить до його випнутих вилиць! Губи... То взагалі окрема тема. Ось би мені такий насичений колір! Вони соковиті, як перестигла вишня, м'які і в той же час владні. Знаєш, Іринко, він так цілується! Я ладна розчинитися в його цілунках, як цукор в окропі!

– О-о-о! Кому ж, як не мені знати, як ти в ньому розчиняєшся! – засміялася Ірина. – Ні, я не підслуховувала, але й вуха не затикала, коли ви на моєму ліжку таке витворяли!

– Та чи я винна?! – посміхнулася Наталія. – То все він, мій Ілько!

- Але ж пишиш ти!

- І не кажи! - Наталія зашарілася. - І пишу, і стогну, і ледь не умліваю! Він такий класний, Іро!

- Тітка Алла ще не в курсі?

- Ні, - зітхнула Наталія. - Я мамі про Ілька нічого ще не казала.

- Вона не здогадується?

- Про що? Про нас? Ні, гадаю, що ні. Ми вже пів року зустрічаємося, а я все не наважуся розповісти про нього батькам.

- Чому? Здається, що в тебе з мамою теплі, довірливі стосунки, - сказала Ірина. - Думаєш, вона буде проти ваших зустрічей?

- Мої батьки... Вони мене дуже люблять, але завжди наполягають на тому, щоб я робила так, як вони вважають за потрібне. Розумієш, Іро, батьки й справді багато чого досягли в житті своїм розумом, працею, наполегливістю, зв'язками, врешті-решт, а мене все ще вважають недосвідченим дівчиськом. Вони вирішили, що я маю продовжити їхню справу. Я пішла в медичний, закінчила вже два курси - так, як вони хотіли. Кілька років тому вони почали натякати на те, що син Михайлівського Володя дуже гарний юнак, стажується за кордоном, а після його повернення батьки мають передати сину частину свого бізнесу. Я зрозуміла, на що вони натякають і чому родина Михайлівських зачатила до нас у гості, але роблю вигляд, що не розумію натяків, - пояснила Наталія.

- Ти хочеш сказати, що вони тебе сватають за того окулярика Володю?

- Не зовсім так, - знітилася Наталія, - але... Та ну його! Хочеш я тобі подарую свою жовту футболку?

- Ні, не хочу! Тітка Алла все одно мене у ній побачить.

- І що з того? Я скажу, що поставила на футболці пляму, яка не відіпралася, тому й віддала тобі.

- Я не хочу, щоб ти мені щось дарувала.

- Чому?!

- Ти мене пригощаєш чимось смачненьким або даруєш щось перед тим, як будеш ночувати в мене з Іллею. Виходить, що я беру з тебе плату за нічліг? Я так не хочу, Нато!

- Я ж від душі!

- І взагалі, Наталочко, ти розумієш, що мене підставляєш? Я навіть уявити боюся, що буде, якщо твої батьки дізнаються, що я дозволяла вам у нас ночувати, коли моєї матері не було, ще й до цього брехала ім.

– Не переймайся! Якщо дізнаються, я удар візьму на себе. Обіцяю!

– А я буду брехухою!

Наталія сіла поруч, обняла подругу за плечі.

– Моя хороша! На кого ж мені покластися, як не на тебе? – промовила вона, погладжуючи її худеньке плече. – Скажеш мені, коли твоя мама поїде на дачу з ночівлею?

– Ти мене знову підставляєш! І що мені робити, коли я тебе люблю?!

Наталія запросила Ірину до своєї кімнати, відчинила шафу з одягом, дістала джинси.

– Дивись, що мені батьки прикупили! – похвалилася вона. – Справжні «мальвіни»! Я їх поношу з місяць, а потім скажу, що пляму поставила, попрошу маму нові купити, а тобі ці подарую. Справжня «фірма»!

Ірина сказала, що не потрібно, але в душі пораділа обновці, яка у неї з'явиться незабаром.

Розділ 2

Наталія зустрічалась з Іллею кілька разів на тиждень. Іноді їм удавалося усамітнитися на цілу ніч, але це траплялося не дуже часто. Ілля жив з матір'ю та молодшим братом, дачі в них не було, тож майже завжди хтось із рідних був вдома. Одного разу мати забрала молодшого сина і поїхала на два дні до своєї знайомої в село, щоб допомогти садити картоплю. Ще двічі, коли мати була на роботі, а брат лишався вдома, Ілля платив хлопцеві, щоб той ішов гуляти в дворі. Вдома у Наталії завжди хтось був – якщо не батьки, то домогосподарка, яка весь час то готувала їжу, то носилася по кімнатах із ганчіркою, приходив ще іноді садівник. Тож дівчині усамітнитися зі своїм хлопцем у будинку не вдавалося. Залишалася лише Іра, у якої мати часто їздила в село, де лишився будиночок від покійних батьків. Там мати подруги саджала город, і Наталія користувалася цією можливістю, умовляючи Ірину сказати матері, що вона в неї заночує. Звичайно, Іра була нерівня Наталії, але її батьки давно вже змирилися, що дівчата нерозлийвода. На день народження Іри Алла Володимирівна особисто купувала подрузі доньки щось із фірмового одягу та недорогих прикрас. Для дівчини із бідної родини це було справжнім святом. Дещо з одягу їй дарувала і Наталія, пояснюючи, що то вже «вийшло з моди» або «вже набридло». Іра не гребувала і такими подарунками, бо молодість прагнула мати гарний вигляд і мати бодай трохи «фірми».

Після останньої ночі кохання, яку Наталія провела з Іллею в кімнаті подруги, дівчина геть втратила спокій. Вона просила хлопця бути обережним, але вони обидвоє так розпалилися, що в пориві пристрасті Ілля, якого Наталія міцно обхопила ногами, на мить втратив пильність і не зміг вчасно перервати статевий акт.

- Що ми наробили? - стривожилася Наталія.

- Бігом до ванної! - наказав їй Ілля.

Дівчина довго лила на себе воду, намагаючись змити із себе сліди таємного кохання, але відтоді в душу закралася тривога. Вона ходила розгублена настільки, що це помітила навіть мати.

- Доню, чи ти не захворіла? - запитала Алла Володимирівна, приклавши губи до її чола. - Здається, не температуриш.

- Усе добре, мамо, - посміхнулась дівчина. - У мене все гаразд.

- Точно?

Жінка тримала доньку долонями за обличчя і дивилася прямо в очі. Наталія не вважала себе брехухою, хоча іноді доводилося хитрувати. Їй вдалося витримати на собі погляд матері, і жінка заспокоїлася. За два тижні Наталія була в розпачі: у неї була затримка, а це означало, що вона завагітніла.

- Почекаю ще кілька днів, - втішала вона себе, хоча раніше такого з нею не траплялося. - Усе може бути, і затримка також.

Минуло ще кілька днів, аж раптом, коли Наталія хотіла з'їсти тушкованої капусти з м'ясом качки, її знудило. Вона ледь встигла добігти до туалету, щоб не виблювати в кімнаті.

Дівчина довго вмивалася холодною водою і раділа хоча б з того, що батьків не було вдома.

«Може, то качка несвіжа була?» - втішала вона себе.

Кілька днів поспіль Наталія заспокоювала себе, що природа помилилася і вона не вагітна. Своїми сумнівами вона поділилася з Іриною.

- Я так і знала! - сплеснула руками подруга. - Догралися? І що тепер робитимеш?

- Я ще не впевнена, що залетіла.

- Можна почекати трохи, але надії мало, - зітхнула Іра. - Ти вже Іллі сказала?

- Ні, - похитала головою Наталія.

- Він має знати! Вам потрібно побратися!

- Ти так думаєш? Але... Я ще не готова до сімейного життя! Яка з мене дружина?! А навчання?! Господи! Мене мама вб'є!

- Любиш кататися - люби й саночки возити... Та що тепер казати?! Пізно вже.

Наталія ладна була розревітися. Вона була розгублена, невпевнена в собі. Такою Іра її ніколи не бачила. Ірині крутилося на язиці сказати, що ось тепер зрештою правда відкриється і Алла Володимирівна буде не в захваті від її брехні, але дівчина поглянула на похнюплену подругу і стрималася. Вона сіла поруч, взяла її за руку.

– Ілля не відмовиться від тебе, коли про все дізнається? – спитала тихо.

– Ні! Ти що?!

– Ти впевнена?

– Стовідсотково!

– Тоді все не так вже й погано, як здається на перший погляд. Ти поговориш з ним, потім – з батьками, одружитеся, і народиш дитинку в законному шлюбі, – почала заспокоювати Ірина.

Від її слів на душі в Наталії трохи відлягло.

– І справді, – промовила вона, вислухавши подругу, – нічого страшного немає. Ну не планувала я народжувати, поки не закінчу навчання, але так сталося! Мої плани змінили деякі корективи, зсунувши намічений графік, але це не смертельно. Так?

– Звичайно! Головне, щоб твій Ілько не злякався. Ти поговори з ним, не відкладай розмову, – порадила Іра.

– Яюсь поговорю, – зітхнула Наталія.

Зустрівшись незабаром з Іллею, Наталія так і не наважилася з ним поговорити.

«Наступного разу», – вирішила вона.

За кілька днів закохані знову зустрілися, прогуляли вечором вулицями міста, але Наталія знову нічого не сказала Іллі.

– Ти чимось стурбована? – запитав він, помітивши, що дівчина геть розгублена та невесела.

– Ні! Ти що?! Тобі здалося, – поспішила вона його заспокоїти й одразу себе вилаяла за нерішучість. – Ілле, приходь до мене завтра по обіді.

– Куди до тебе? Додому?! – здивувався він.

– Так! Подивимось по відаку новенький бойовик, – запропонувала дівчина.

Ілля жодного разу не переступав поріг будинку Дубовиків, і пропозиція Наталії його здивувала.

– До тебе? – вкотре перепитав він.

– Так! Тобі ж подобаються бойовики?

- Із Джекі Чаном?

- Ага!

- Подобаються... А як твої...

- Їх не буде вдома.

- То, може, щось з еротики подивимося? - Ілля посміхнувся і підмигнув.

- Обійдешся!

Ілля переступив поріг великого двоповерхового будинку Дубовиків і завмер. Порівняно з тісною двокімнатною квартирою в хрущовці, де він проживав з мамою, простора вітальня з каміном, високою стелею й широкими вікнами здалася йому занадто великою. Юнак стояв, тупцював на місці, розгублений, немов потрапив у райське містечко, де все вишукане, дороге, чисте до блиску, так що навіть страшно ступити вперед.

- Ну чого ти завмер як укопаний? - посміхнулась дівчина і потягнула Іллю за руку до своєї кімнати на другому поверсі.

Ілля сидів на шкіряному дивані поруч з Наталією, втупивши погляд у телевизор. Він не розумів того, що відбувалося на екрані, і думав лише про те, що живе в справжньому болоті в той час, коли інші розкошують.

«Чи знайдеться мені тут місце, коли поберемося з Натою? - думав він. - Як чоловік я мав би забрати дружину до себе. Куди? У квартиру, де ми будемо щоранку штовхатися сідницями, намагаючись розминутися у вузьких проходах між меблями?»

Ілля з острахом подумав, що має купити золоті обручки на весілля, але де взяти кошти, не знав.

«А ще собі костюм на весілля, сорочку, нареченій весільну сукню, - крутилося в голові. - Де на все брати кошти?»

З дівчиною вони познайомилися в ремонтній автомайстерні, де Ілля працював автослюсарем. Батько Наталії Павло Ігнатович здав свою автівку в ремонт і попросив доньку дізнатися, чи можна вже забирати його «мерседес». То було кохання з першого погляду. Побачивши дівча з великими виразними очима, струнку, гарно вбрану, ошатну, Ілля не міг відвести від неї погляду. Наталії Ілля також запав у душу, і вона не спала цілу ніч, згадуючи замурзаного красеня зі статуєю атлета. Наступного дня вона пішла до майстерні сама, щоб мати змогу хоча б трішки поспілкуватися з Іллею. Він якраз мив руки після роботи і був уже переодягнений у чистий одяг. Наталія першою заговорила до нього, почекала, поки хлопець витре руки, і з майстерні вони пішли вже разом. Додому Ілля не пішов, а запросив Наталію до кафе, і та миттю погодилась. Того вечора вони довго гуляли вулицями міста, домовилися, що зустрінуться найближчими вихідними і підуть до кінотеатру дивитися «Красуню» з Джулією Робертс. Цей фільм Наталія вже дивилася не один раз, але охоче погодилася на пропозицію хлопця. Так почалися їхні взаємини.

Зараз Наталія обережно позирала на небагатого коханого. Чорні шкарпетки, заштопані на пальцях; сорочка, що, напевно, дісталася в спадок від покійного батька, – довгі рукави матір підрізала й підшила, трансформувавши сорочку в літню; джинси в Іллі були найдешевші, куплені на місцевому ринку, – Наталія в таких речах добре розумілася; годинник механічний «Салют», навіть ремінець дешевенький. Наталія могла б якось випросити в батьків гроші, щоб купити коханому електронний наручний годинник «Montana», але не хотіла образити хлопця.

«Годинник ситуацію не врятує, – подумала Наталія, – потрібно міняти весь гардероб, починаючи від джинсового одягу й закінчуючи модними кросівками фірми «Adidas». Усе це буде, але не зараз».

Щойно фільм завершився, Ілля полегшено зітхнув і почав швидко прощатися. Наталія бачила, що у великому будинку із сучасними меблями хлопцеві було неручно.

– Я проведу тебе, – сказала Наталія. – У суботу сходимо на дискотеку?

– Авжеж! – охоче погодився юнак.

Уже на порозі вони зустріли матір Наталії, яка повернулася додому.

– Доброго дня! – привітався Ілля.

Наталія помітила, як зарожевіли кінчики його вух.

– Мамо, познайомся, це – Ілля! – сказала Наталія.

– Алла Володимирівна, – відрекомендувалася жінка, кинувши оцінний погляд на юнака.

– Дуже приємно, – промимрив Ілля й поспішив до виходу.

Наталія провела Іллю на подвір'я.

– У мене батьки хороші, – сказала йому дівчина. – Упевнена, що ти їм сподобаєшся!

– Якби ж то, – зітхнув він, згадавши охайну жінку з високою зачіскою, від якої пахло дорогими парфумами.

Розділ 3

Після того як Ілля побував у будинку, де жила Наталія з батьками, хлопець занепав духом. Лише тоді він зрозумів, яка між ними прірва. Він широко кохав дівчину, був впевнений, що вони одружаться, але великий будинок повернув його на грішну землю, де він ледь-ледь зводив кінці з кінцями, а Наталія розкошувала й мала все, що забажає.

«Що я їй можу дати?» – гризла його думка.

Батько Іллі загинув десять років тому – його збила автівка, коли повертався з нічної зміни. Відтоді хлопець став опорою матері та молодшому брату. Після школи пішов навчатися у ПТУ на автослюсаря, закінчив курси водіїв, хоча навчався добре. Йому пощастило – вдалося влаштуватися на роботу в автомайстерню, хоча й за мізерну зарплату. Мати ходила на роботу, але зарплату то затримували на кілька місяців, то видавали частинами. Грошей, які Ілля заробляв, вистачало хіба що на скромне харчування та на те, щоб кілька разів на місяць зводити свою дівчину в кіно. Квіти він Наталії не міг купити, тому перед зустріччю доводилося красти на клумбі. Важче було взимку, але тут виручала його хрещена: у неї знайома торгувала квітами на ринку, тож іноді могла з великою знижкою продати квіти, які уже були на межі загибелі.

Ілля намагався знайти десь підробіток на ніч, але марно. Минулого літа він з матір'ю їздив у найближче село, і там їм пощастило купити в стареньких кілька кошиків полуниці. Вони продали ягоди на ринку й виручили трохи грошей, за які того ж дня придбали одяг та взуття брату, який ріс, як на дріжджах. Не раз Ілля задумувався про те, що було б добре стати підприємцем, розпочати свою справу, але потрібний був початковий капітал. Де його взяти, він не знав, натомість кілька його друзів вже встигли стати на ноги, торгуючи на ринку.

В Іллі все валилося з рук, коли він думав про те, що Наталії можна було б і зараз освідчитися, але де взяти гроші хоча б на обручки та на весілля? Голова ломилася від думок, і ввечері після роботи він повертався додому геть розбитий. До всього цього додалася нова проблема: господар майстерні не видав зарплату за тиждень, а завтра субота, і він пообіцяв Наталії піти з нею на дискотеку.

– Мамо, ти можеш мені дати трохи грошей? – звернувся Ілля до матері, коли сів вечеряти.

На вечерю лише смажена на олії картопля та порізаний на четвертинки огірок. Хотів їсти, як собака, а сів – і в глотку нічого не лізе.

– А ти не отримав зарплату? – запитала жінка.

– Ні. Мені на завтра потрібно, я обіцяв Наталії піти з нею на дискотеку.

– Можу дати, але тоді не дотягнемо до моєї зарплати.

– Я віддам наступного тижня, випрошу в господаря, – пообіцяв Ілля.

– Синку, то, звичайно, не моя справа, – промовила обережно жінка, сідаючи навпроти сина, – Наталія дуже гарна дівчина, але ж ти розумієш, що вона не нашого поля ягода? Хто ми і хто вона? Небо і земля!

– Мамо! І ти туди ж! – образився Ілля і кинув виделку на стіл. – Дякую! Наївся по саме горло!

Розділ 4

Наталії наснилися жахіття. Вона бачила Ілля, хотіла до нього підійти, але ноги виявилися важкими, стопудовими. Вона кликала його, а хлопець дивився на неї з ненавистю і потроху віддалявся. Наталії вдалося зрушити з місця – і вона побігла. Ілля віддалявся все далі, вона ж не помітила тріщини в землі, ще крок – і зірвалася, полетіла в темну прірву.

– Іллечко, допоможи! – крикнула вона, розуміючи, що лише він її може врятувати, натомість почула тільки сміх, неприродний, з нотками знущання.

Наталія прокинулася, обливаючись холодним потом. Вона важко дихала й не одразу зрозуміла, що то був лише сон. Проте почуття страху лишилося. За вікном – глибока ніч, у вікно зазирає щербатий місяць, що, пробиваючись крізь тонку фіранку, лив своє срібло на ліжко дівчини. Наталія повернулася у реальність, але тривога її не полишила. Уперше вона злякалася, що Ілля, дізнавшись про вагітність, може її покинути.

«Чому я така впевнена, що він зрадіє й захоче зі мною одружитися? – думала вона. – Скільки дівчат залишилися при надії самі, коли їхні обранці від них відмовилися!»

Від самої лише думки Наталії стало зле. Їй хотілося пити, але страх скував все тіло по руках і ногах настільки, що не було сил ворухнутися.

«Що я тоді робитиму? Аборт? Але як позбутися дитини, коли вона вже є? Нехай маленька, але вже є! Беззахисна і зачата від коханого чоловіка, – міркувала вона. – А мама й батько? Що вони мені скажуть?! Зрозуміють мене? Стануть на мій бік чи взагалі виженуть з дому? Що буде, якщо відмовляться від мене і батьки, і Ілько? А ще навчання в університеті...»

До ранку дівчина не стулила очей, тож перед сніданком була блідою й розгубленою. Щоб не показати свого нервування, вона вийшла до столу, вимушено посміхаючись.

– Усім доброго ранку! – привіталася вона до батьків.

Ранок був тією частиною доби, коли всі члени родини Дубовиків збиралися разом. Мати пильно поглянула на доньку і спитала, чи добре та почувається.

«Нічого від мами не приховаєш», – подумала Наталія, а вголос сказала, що все гаразд.

– Останнім часом ти мені не подобаєшся, – зауважила Алла Володимирівна, – якась розгублена, бліда, під очима синці.

– Та ні, мамо, то тобі здалося, – слабо посміхнулася донька.

– Наша мама завжди щось собі надумає або перебільшить, – озвався батько дівчини Павло Ігнатович. – У Дубовиків завжди все гаразд! Інакше не були б ми Дубовиками і не носили б таке міцне прізвище! Правда, доню?

– Так! – кивнула дівчина і, зробивши вигляд, що зголодніла, почала швидко ковтати омлет з копченими ковбасками. «Хоча б не знудило!» – спалахнуло в голові, коли вона поклала до рота перший шматок страви.

– Наточко, хто той молодий чоловік, що приходив до нас? – запитала Алла Володимирівна, витримавши паузу.

– Який, мамо? – Наталя глянула мигцем на матір і, вдаючи гарний апетит, взялася за страву. – А! Згадала! То мій друг Ілля.

Алла Володимирівна одразу помітила, що донька щось приховує.

«Вона може трохи лукавити, коли, наприклад, каже, що вийшла з моди та чи інша річ з її гардеробу, щоб подарувати подрузі, – подумала жінка, – але велика брехня – не її фішка».

– Той юнак – просто друг чи трішки більше? – посміхнувшись, спитала мати.

– Аллочко, не чіпляйся до доньки, – зауважив добродушно чоловік, – вона вже доросла дівчинка і має право вибору.

– Та я не проти, – промовила жінка і загадково посміхнулася. «Треба поговорити з донькою, – вирішила Алла Володимирівна, – щоб все з'ясувати».

Після сніданку батьки Наталії поспішили у справах, а дівчина пішла до Ірини на ринок. Їй конче було потрібно з нею поговорити й порадитися, що робити далі.

Іра сумувала за прилавком. У будній день покупців майже не було, поодинокі ж відвідувачі проходили повз дівчину, яка на кожного дивилася з надією. Помітивши подругу, Іра розпливлася в широкій усмішці.

– Чому вдома не сидиться? – запитала Ірина. – Я б на твоєму місці спала до обіду.

– Не спиться, Іринко! – зітхнула дівчина. Вона зайшла за прилавок, сіла в кутку контейнера на низькому стільчику. – Страшно мені.

– Чого?!

– Боюсь, що Ілько мене кине, коли дізнається про вагітність.

– Тю! Та він радий буде!

– Ти так думаєш?

– Ще б пак! Із грязі та в князі!

– Он ти про що, – розчаровано протягла Наталія. – Я думала, що скажеш, як він мене кохає.

– Може, і так, а може, статки Дубовиків його цікавлять. Я ж його думки читати не можу.

– Страшно, що батьки можуть з дому виперти, – зізналася Наталія. – Куди тоді? Бомжувати на ринку?

Ірина розсміялася.

– Оце ти нафантазувала! Щоб твої батьки вигнали тебе з дому?! Та вони швидше твого Ілька в асфальт закатають!

– Дякую. Втішила.

– Ти не тягни, поговори з Іллею і зайвий раз не накручуй себе, – порадила Ірина. – Аборт робити, як я розумію, не збираєшся, тож не нервуйся.

– Доведеться поговорити з Ільком, а там...

– Тоді буде видно, – сказала Іра. – Не загадуй наперед.

– Дякую, Іринко!

Того ж вечора Наталія мала зустрітися з Іллею і була налаштована серйозно з ним поговорити, але так і не наважилася. Вони цілувались у парку, сховавшись від сторонніх поглядів під розлогим гіллям клена. Його цілунки того вечора були надто солодкі, руки – ніжні, погляд – лагідний і люблячий настільки, що їй хотілося упиватися миттю кохання і не згадувати про важку розмову, яку вона знову відклала на потім.

«Не можу уявити своє життя без нього, – думала вона, припадаючи до Ількових вуст. – Не хочу, щоб цей вечір став нашим останнім!»

Повернувшись додому, Наталія пошкодувала, що не наважилась на розмову. Після вечері маленьке життя, яке зародилося в ній, нагадало про себе – іі знову знудило.

Розділ 5

Алла Володимирівна повернулася додому раніше за чоловіка. Вона збиралася наодинці відверто поговорити з донькою. Наталія читала у своїй кімнаті книжку.

– Що читаєш, Наточко? – запитала жінка, сівши на краєчок ліжка.

Дівчина відклала вбік книжку, підвелася.

– Роман про кохання, – відповіла Наталія.

– Про кохання, – задумливо промовила жінка. – Це тема твого віку.

– Мені здається, що кохання – вічна тема не лише дівчат та жінок, – сказала Наталія.

- Доню, я хотіла почути правду про того симпатичного юнака.

- Про Ілля? Я вже сказала, що то мій друг.

- Це я чула, але зараз хочу від тебе відвертої відповіді. Я ж мама, - посміхнулась жінка.

- Добре! - зітхнула Ната. - Я й сама хотіла про нього тобі розповісти. Ми зустрічаємося і кохаємо одне одного.

Алла Володимирівна помовчала, підбираючи потрібні слова.

- Ти впевнена, що у вас кохання? - спитала вона.

- Упевнена!

- Розумієш, доню, такі, як Ілля, зроблять все, щоб вирватися зі злиднів. Він красень, тому й скористався цим, щоб влізти до тебе в довіру.

- Мамо! Ти ж його зовсім не знаєш!

- Я прожила вдвічі більше, ніж ти, і можу розпізнати корисливих людей.

- Ти судиш людей несправедливо! Ми з Іллею по-справжньому любимо одне одного! І мені неважливо, з якої він родини! - обурилась дівчина.

- Ми з твоїм батьком самотужки вилізли зі злиднів, самі побудували бізнес з нуля, а не шукали легких шляхів. Обое були бідними, але настав час, коли одні вилізли нагору, а інші чекають з неба манни небесної. Ілля має руки-ноги? То чому ж він ходить у заправній виляній сорочці?

- Він все зможе! Ілля не ледар, якщо ти про це, - гаряче заперечила донька. - Він працює багато, але, не маючи свої справи, важко заробити на життя.

- Чому він не має свого хоча б невеликого бізнесу? Ти не думала про це?

- Напевно, тому, що не має початкового капіталу, - промовила непевно дівчина.

- Або чекає можливості прийти на все готове?

- Ти вважаєш, що Ілля зустрічається зі мною лише тому, що я із заможної родини? - запитала донька, з надією поглянувши на матір.

- Саме так!

- Мамо! Ти помиляєшся! Ілля мене кохає! - з відчаєм промовила дівчина.

- Доню, ти не психуй, спробуй подивитися на ситуацію, знявши рожеві окуляри, - спокійно промовила Алла Володимирівна. - Бусел шукає собі пару серед собі подібних, а не задивляється на ластівку, а горобець не житиме в парі з вороною. Так закладено в природі, що кожна жива істота шукає собі

подібних. Люди стають у пари за рівнем статусу, за їхніми статками, щоб кожен не відчував залежності або зверхності.

– Рівний шлюб? – Наталія гірко посміхнулася. – Але ж у парі можна урівняти і статус, і статки.

– У нашому житті все можливо, – зітхнула жінка, – але не у твоєму випадку. Серце мені підказує, що Ілля тебе використовує у своїх цілях.

– Ти зробила такий висновок, побачивши його раз?

– Іноді одного погляду достатньо, щоб зрозуміти людину, а часом і життя не вистачить, – промовила мати.

– Ні, мамо, ти помиляєшся, – сказала їй донька, – я добре знаю свого хлопця і впевнена в його щирих почуттях.

Наталія подумала, що зараз слухна нагода сказати, що чекає дитину, але не змогла. Першим цю новину має дізнатися Ілля, – вирішила вона.

Алла Володимирівна пішла, а дівчина уже не змогла зосередитися на читанні книжки.

«Досить мовчанки!» – сказала вона собі.

Наталія швидко перевдяглася і попрямувала до автосалону, де працював Ілля. Він помітив дівчину, радісно усміхнувся, витер руки ганчіркою і вийшов з ангара до неї.

– Привіт, сонечко! – сказав він і чмокнув її в щічку. – Щось трапилося?

– Поговорити треба, – сказала вона, сідаючи на лавку, біля якої стояло відро з водою для недопалків.

– Я тебе слухаю.

Наталія подумала, що все мало відбутися не так і не в такій обстановці, але була налаштована рішуче.

– Іллечко... У мене є новина... Не знаю, чи добра... Не впевнена, що ти зрадієш, але...

– Наточко, не тягни kota за хвіст! Кажи вже!

На неї пильно дивилися рідні очі, темно-карі, виразні, в обрамленні чорних пухнастих вій.

– Я вагітна, любий! – на одному подиху вимовила дівчина.

Здавалося, Ілля перестав дихати і кілька секунд дивився на неї розширеними від здивування очима.

– Ти?... Ти вагітна?! – трохи оговтавшись, промимрив він.

– Так! Так! У нас, Іллечко, буде дитина! Що тут не зрозуміло?!

Ілля обхопив Наталю за стан, підняв її, відірвавши від землі, закружляв по подвір'ю, радісно сміючись.

– Невже?! Люба, я не вірю своїм вухам! Ти впевнена? Не може бути помилки?

– Ні, не може! – Наталія усміхнулася.

– Ми маємо одружитися! У дитини мусить бути законний батько!

Ілля поставив дівчину на землю.

– Ти мені робиш пропозицію?

– Так! Ні, це має бути не так! – збуджено вигукнув хлопець. – Господар не видає вчасно зарплатню, я попрошу зі мною повністю розрахуватися. Має ж він мене зрозуміти?! Треба купити обручку і все зробити красиво! Чи спочатку я маю поговорити з батьками? Сьогодні ж скажу своїй матері, що вона незабаром стане бабусею! Як ти гадаєш, вона зрадіє?

– Іллечко, вгамуйся! – засміялася Наталія. – Твоя мама не буде проти одруження?

– Ні, ти що?! А твої?

Ілля перестав сміятися і посерйознішав, а в міжбрів'ї з'явилася зморшка.

– З моїми батьками ми маємо поговорити разом, – відповіла дівчина.

– Я прийду до вас. Коли? Можна сьогодні ввечері? Вони будуть вдома? О котрій? – засипав він дівчину запитаннями.

– Краще завтра ввечері, – сказала Наталія. – Приходь о сьомій.

– Домовились! Ми можемо сьогодні ввечері зустрітися?

– Ні, завтра у мене вдома, – відповіла дівчина.

Закохані не помітили, що біля автосалону на мить пригальмував чорний «мерседес» Наталчиних батьків. Віконце пасажира прочинилося, з нього визирнула Алла Володимирівна, а потім автівка рушила далі.

Розділ 6

Наталія нервувалася. Стрілки настінного годинника невпинно наближалися до сьомої вечора, а батько ще не повернувся додому. Вона попередила матір, що з батьками хоче поговорити Ілля, і Алла Володимирівна неквапно накривала на стіл. Дівчина була впевнена, що мати зробить усе, щоб похизуватися перед гостем статками родини, тому на столі будуть делікатеси. Наталія не

поспішала допомогти матері й пішла до свої кімнати, щоб вдягнути улюблену синю сукню. Їй дуже подобався гіпюр на коротких рукавах – мереживо справляло враження вишуканості, а колір сукні пасував до її очей.

Наталія почувалася недобре. У голову лізли всілякі думки, хоч як вона намагалася себе заспокоїти.

– Сьогодні вирішиться моя подальша доля, тому я так нервуюся, – сказала вона собі, оглядаючи в люстерку на стіні тонкий стан, блискуче волосся й стрункі ноги. – Усе буде добре!

Вона почула, що хтось прийшов, дослухалася – то був Ілля. Наталія вийшла до нього, запросила у вітальню. Ілля приніс квіти, проте букету не віддав, і Наталія здогадалася, що то квіти для її матері.

– Сідай! – запропонувала вона юнаку, вказавши на диванчик навпроти каміну.

Ілля подякував і присів на краечок.

– Незабаром має прийти Павло Ігнатович, тоді сядемо за стіл, – пояснила Алла Володимирівна, кинувши косий погляд на хлопця своєї доньки.

– Алло Володимирівно, це вам. – Ілля підвівся й віддав букет жінці.

– Дякую! – стримано посміхнулася жінка.

Алла Володимирівна пішла за вазою, і Наталія чула, як вона розмовляє з кимось по телефону.

– Та не турбуйся ти так! – стиха промовила дівчина до коханого. – Усе буде добре! Ось побачиш!

Жінка повернулася і сказала, що чоловік допізна затримається.

– Форс-мажор! Павла Ігнатовича не буде – справи! Він перепрошує, тож почнімо без нього, – усміхнулась мати й запросила гостя до столу.

Алла Володимирівна припрошувала Іллю скуштувати ту чи ту страву, проте хлопець почувався ніяково. Погляд юнака час від часу зупинявся на бутерброді з червоною ікрою. Він її ще ніколи не куштував, але соромився взяти. Запах м'ясного гуляшу, яким була щедро полита гірка картопляного пюре на широкій тарелі, збудливо лоскотав ніздрі. Від цього м'ясного аромату в Іллі забуркотіло в животі, і він ще більше знітився, проте продовжував жувати овочевий салат, акуратно нанизуючи шматочки помідора на виделку. На допомогу поспішила Наталія. Вона наклала Іллі в тарілку картоплі з м'ясом.

– Дякую, – тихо промовив Ілля і вдячно глянув на дівчину.

Він знав, що має почати розмову, але йому від нервування ніби заціпило. Отямився хлопець лише тоді, коли Наталія під столом штовхнула його ногою. Ілля витер губи серветкою і знову розгубився, не знаючи, куди її покласти.

- Алло Володимирівно, - промовив він, зіжмакавши серветку в кулаці. - Я кохаю вашу доньку... Я її люблю... Загалом, я хочу на ній одружитися... Прошу руки вашої доньки!

- Гм! - жінка поклала виделку, виструнчилася й подивилася юнакові в очі. - Хлопче...

- Мене звати Ілля, - нагадав він, витримавши її погляд.

- Ілле, розкажіть про себе, - попросила Алла Володимирівна. - Ви десь навчаєтесь?

- Ні.

- А наша Наталія ще вчиться у виші. Ви це знали?

- Так, звичайно!

- Ви що закінчили? Який вищий навчальний заклад?

- Я навчався в училищі. За професією я автослюсар, маю права водія категорій «В» і «С».

- О! У вас є автівка!

- На жаль, ні... Поки що ні.

- Ілле, де ви працюєте?

- В автомайстерні.

- У власній?! - нібито здивовано спитала жінка.

- Ні, я працюю на господаря.

- Сумно. Зараз такий час, що кожен, хто бажає, може вибитися в люди, - зауважила мати Наталії, акцентувавши на слові «бажає».

- Згоден з вами, але для того, щоб розпочати свою справу, потрібен стартовий капітал, якого я не маю.

- Шкода, - зітхнула Алла Володимирівна. - На ваш погляд, де його беруть інші?

- Найчастіше в родичів позичають або в близьких друзів. На жаль, у мене таких грошовитих знайомих немає.

- Якщо є бажання, люди кооперуються, разом починають вести бізнес, але ви, юначе, певно, не горіли таким бажанням, - промовила жінка. - Відпрацювати робочий день - і додому на диванчик. Так, звісно, легше, однак це ваш вибір. Мене ж цікавить, куди ви приведете молоду дружину. Де будете жити?

- У нас, - відповів Ілля.

- У вас - це де?

- У нас двокімнатна квартира. В одній кімнаті житиме брат із мамою. В іншій - ми з Наталією.

- Так, мамо! Ми будемо жити в окремій кімнаті! - озвалася дівчина, яка досі мовчала.

- Батька, як я розумію, у вас немає? - поцікавилася Алла Володимирівна.

- Він загинув, - пояснив юнак, - нас мама сама піднімала.

- Тож я так розумію, що ви живете в скруті?

- Так більшість зараз живуть.

- Але ж Ната звикла жити не так, - сказала жінка, поглянувши на доньку. - Упевнена, що від життя, яке ви їй пропонуєте, вона за місяць втече і повернеться додому.

- Мамо, як ти не розумієш?! - вигукнула дівчина. - Ми кохаємо одне одного, а справжні почуття спроможні здолати будь-які труднощі!

- Але не злидні, - стиха промовила жінка. - Як же навчання, Наточко?

- Я не покину навчання! - впевнено заявила дівчина.

- Я маю дати відповідь? - задумливо промовила Алла Володимирівна. - Без чоловіка я не приймаю рішень, хоча, як я розумію, ви хочете почути мою думку?

- Так! - в один голос вигукнули Ілля та Наталія.

- Я зроблю все, щоб цього шлюбу не було! - чітко карбуючи кожне слово, промовила жінка і підвелася.

- Усе з вами ясно! - Ілля почервонів, підхопився з місця і поспішив на вихід.

- Іллечко! - Наталія збиралася бігти за коханим, щоб його зупинити, але мати схопила її за руку й притримала.

- Нехай біжить, - сказала вона, - а ти сядь, заспокойся.

- Як я можу бути спокійною?! Мамо, ти руйнуєш мое життя! Я щаслива, а ти...!

- У чому твое щастя, доню?! З ким? З голодранцем?! Він не може і не хоче заробляти, і ти все життя будеш жити в злиднях! Мине місяць, і ти мені «спасибі» скажеш!

- Мамо, невже ти не хочеш радіти онукам?! - Наталія висмикнула руку, а в її очах забриніли сльози.

- Та хай вони горять у пеклі, ті онуки! - крикнула розлючена жінка.

– Як?... Як ти можеш, мамо? – губи Наталії тремтіли, по щоках котилися горошини сліз. – Я ж вагітна!

– Ти... Ти вагітна? – жінка здивовано дивилася на доньку. – Тобто...?

– Так! Так! Я чекаю дитину, і вона від Ілька! – зойкнула дівчина.

Вона розплакалася й побігла до своєї кімнати. Алла Володимирівна чула, як повернувся ключ у замку, але заспокоювати доньку не спішила.

«Виплачеться – і тоді поговорю з нею», – вирішила жінка.

Розділ 7

– Що нам робити, Пашо? – запитала стиха Алла Володимирівна свого чоловіка, розповівши про візит Іллі.

– Цього шлюбу не буде! – впевнено промовив Павло Ігнатович, сьорбнувши гарячого чаю.

– Але ж вона вагітна! – промовила жінка в розпачі. – Як? Як могла наша дівчинка кліюнути на того хлопця?! Ну обличчям він гарний, але з лиця води не пити!

– Вагітна чи ні, ще невідомо, потрібно відвести її до лікаря.

– Вважаєш, потрібний огляд гінеколога?

– Я припускаю, що вона могла вигадати вагітність, щоб бути з тим... Як його?

– Ілля.

– Могла вигадати, а могла й помилитися, – задумливо промовила жінка. – Чим вона думала? Про інститут забула напевно, та й молоденька ще.

– А той Ілля не промах! Вирішив із грязі в князі? Не вийде!

– Але ж ми не хочемо, щоб вона зробила аборт?

– Ні! Ні і ще раз ні! – гримнув чоловік, відсунувши від себе чашку.

Вони обое добре знали про наслідки такої операції. Алла завагітніла за рік після одруження. Тоді в подружжя не було майже нічого, окрім амбіційних планів, які вони мали втілити в життя. Позбутися вагітності було їхнім спільним рішенням, а за п'ять років, коли вони вже мали своє житло, роботу і хотіли мати дитину, з'ясувалося, що Алла не може завагітніти. Павло з розмови із лікарем дізнався, що то наслідки абортів, але не наважився сказати про це Аллі. Коли дружина запитала його, що сказав лікар, чоловік запевнив, що діти у них будуть, це лише питання часу. За чотири роки по

тому Алла нарешті, завагітніла, народила Нату, проте в подальшому дітей у неї не було.

– Аллочко, не нервуйся, – чоловік торкнувся губами руки жінки. – Завтра ти сходиш з Наточкою до гінеколога, а я поговорю з тим нареченим-невдахою.

– Гаразд. До речі, телефонували Михайловські: за кілька днів приїжджає їхній син Володя, вони завітають до нас.

– Ще щось казали?

– У них для нас є цікава пропозиція. Ось Володя міг би стати гідною парюю для Нати! Ми з тобою були впевнені, що вони одружаться, а сталося не так, як гадалося.

– Я був упевнений, що між Натою та Володею теплі почуття. Пам'ятаєш, як минулого разу він приїздив, то вони гуляли до ранку, трималися за руки, мов закохані? Дружити з дитинства, а потім... Алло, невже ми помилилися?

– Мені здається, що той Ілля запудрив їй мізки, а Ната і повелася на його карії очі, чорнії брови. Біда в тому, що наша донька занадто довірлива, навіть наївна. Її легко обдурити може будь-хто!

– Ще й добрячка, – додав чоловік. – Можливо, той парубок поплакався, як йому тяжко живеться, а вона його пожаліла, як завжди в неї буває.

– Я також не вірю в його щирі почуття, от що хочеш, а не вірю – і все!

– Нічого, любя, все в нас буде добре! Хто ми? Ду-бо-ви-ки! Саме прізвище говорить про міць нашої родини! – якомога веселіше промовив чоловік.

– Так! – зголосилась жінка. – Усе владається. Іди відпочивати, а я тут приберуся.

...Павло Ігнатович чекав на Іллю біля автомайстерні. Ілля швидкою ходою прямував на роботу. Він одразу помітив знайомий «мерседес» Наталчиного батька.

«Ранок починається з неприємностей», – подумав Ілля.

Чоловік вийшов з автівки й пішов назустріч юнакові. Ілля, порівнявшись, привітався з ним.

– Значить, це ти женихаєшся до моєї доньки? – не відповівши на вітання, сказав Павло Ігнатович.

– Не женихаюсь, а кохаю Наталю і хочу з нею одружитися, – сміливо заявив Ілля.

– Одружитися? – криво посміхнувся чоловік. – Привести в дім дружину – не велика проблема. А утримувати родину – дружину та дитину як?

- Я працюю, спробую знайти підробіток, - сказав Ілля. - Будемо жити, як інші родини.

- Усі живуть по-різному. Одні, такі, як ти, раді мисці каші на сніданок, інші ж мають на столі котлети, хліб з маслом і навіть ікру. Наталя не звикне їсти пісну кашу щодня - повір мені!

- Я намагатимуся зробити її щасливою!

- Щастя на хліб не намажеш. І ти ніколи нічого не заробиш, окрім своєї зарплатні.

- Чому ви так говорите? Ви ж мене зовсім не знаєте!

- Тобі скільки років?

- Двадцять один.

- Так ось, Ілле, якщо ти до своїх двадцяти одного нічого не досягнув у житті, значить, твій потяг пішов, а ти на нього спізнився! Хто не ледачий, той вже встиг піднятися, а хто чекав манни небесної...

- Я нічого ні від кого не чекав! - спалахнув Ілля.

- Якби ти хотів піднятися, як інші, то мав хоча б місце на ринку, де брав би на реалізацію труси та шкарпетки і мав би якусь копійчину для початку. Скажеш, що у тебе є місце на ринку?

- Немає.

- Отож-бо! Якби хоча б на мізинець ти поворошився, хоча б не своє місце мав, а взяв в оренду, я б допоміг тобі, - сказав Павло Ігнатович. - Допмагають тим, хто потребує допомоги. Зрозуміло?

Ілля мовчав. Він відвів погляд убік і стиснув зуби.

- У мене буде свій бізнес, - сказав він, подивившись чоловіку в очі. - Ось побачите - ви пошкодуєте про свої слова!

- У тебе?! - чоловік голосно розреготався.

- А Наталія все одно буде зі мною!

- Звідки така впевненість?

- Бо у нас буде дитина!

Павло Ігнатович перестав сміятися, підійшов впритул до Іллі й прошипів йому в лице:

- Ти шмаркач і невдаха! Якщо хоча б одна людина дізнається про вагітність моєї доньки, я тебе закатаю в асфальт! Ти мене зрозумів?!

– І залиште дитину без батька? – Ілля посміхнувся кутиками вуст. – За тиждень я стану бізнесменом. Ось побачите!

– Ставай! Тільки не плещи язиком! – наказним тоном промовив чоловік і, кинувши нищівний і скептичний погляд на юнака, поспішив до автівки.

Розділ 8

Того вечора Ілля зустрівся з Наталією.

– Я ненадовго, – одразу повідомила дівчина.

– Батьки заборонили? – запитав він, обнявши кохану.

– Неважливо! Головне, що я бачу тебе, відчуваю тепло твого тіла, могу поцілувати тебе, насолодитися обіймами! – гаряче промовила вона.

– Я страшенно радий тебе бачити! – сказав юнак і припав до її вуст. – Моя Наталочка, моя люба, найкраща у світі! Ми все одно будемо разом!

– Звичайно! Інакше й бути не може!

Наталія помітила, що Ілля чимось заклопотаний, запитала, у чому справа, але він відповів, що все добре.

– Незабаром все зміниться на краще, – промовив він, притискаючи до себе кохану. – Ти мені віриш?

– Так, коханий, так! Я вірю, вірю!

– Тоді нічого не питай, лише чекай на мене, – попросив він. – Добре?

– Так! – кивнула дівчина.

Наступного дня зранку мати попросила Іллю сходити на ринок.

– Синку, купи картоплі пару кілограмів та зайди до Кольки, попроси пів літра розсолу із солоного оселедця, – сказала жінка, виставивши на стіл банку з кришкою.

Однокласник Іллі Микола орендував місце на ринку, брав під реалізацію рибу і торгував нею. У шкільні роки хлопці товаришували, пізніше вони не так часто зустрічалися – друг рано одружився, мав уже сина, але товариші двічі на місяць знаходили час, щоб посидіти десь за кухлем пива або навіть хильнути грамів по сто чогось міцного. Іноді мати Іллі готувала «червону ікру» з розсолу оселедця, манки й томатної пасти.

– Добре, сходжу на ринок, – сказав Ілля, – заразом і з Колькою побачимось.

– Вітання йому передавай!

- Передам, - пообіцяв він.

Йдучи на ринок, Ілля згадував справжню червону ікру, яка була на столі Дубовиків.

«Цікаво, чи вони щодня можуть собі дозволити їсти ікру, чи виставили, щоб похизуватися перед гостем? - роздумував він. - А мама непогано готує «ікру» з оселедця, навіть дуже смакує!»

Микола відпустив покупця й привітався з Іллею.

- Розсольчику? Ікру будете готувати вдома? - сказав Микола, набираючи в банку з бочки мутної рідини зі специфічним запахом.

- А що робити? - сумно посміхнувся Ілля. - Хтось їсть на вибір червону та чорну ікру, а ми робимо бутерброди з червоної - ще й як смакує!

- А ти тільки за розсолон чи ще за чимось на ринок?

- Куплю картоплю, а потім почекаю на тебе, треба одну справу обміркувати. Зможемо десь годинку посидіти, потеревенити?

- Без проблем! - відповів Микола.

Друзі знайшли вільне місце в літньому пабі, неподалік ринку. Вони неспішно пили прохолодне пінисте пиво й смакували таранею, яку приніс із собою Микола.

- Як бізнес? Процвітає? - поцікавився Ілля.

- На життя вистачає, - відповів хлопець.

- Коляне, зізнайся, з чого ти починав?

- Узяв у борг сто баксів, зняв місце на ринку, потім почав брати рибу під реалізацію. А ти що? Зібрався рибою торгувати? Так не вийде, у нас конкуренція.

Ілля коротко розповів про те, як побував у Дубовиків, та про розмову з майбутнім тестем.

- Я маю розпочати свій бізнес, - зізнався Ілля, - інакше не зможу бути з Наталкою. Я вже все продумав і знаю, з чого почати, але є одна проблемка.

- Яка?

- Не знаю, де взяти початковий капітал.

- Якщо не збираєшся торгувати рибою...

- Та ні! - перебив його Ілля. - Хочу зробити невеличкий відеосалон, купити відак, крутити кіно. Я вже й приміщення знайшов, яке здають в оренду,

дізнався, у кого можна відак придбати, хто касети возить. Але де взяти гроші?

– Не знаєш де?

– І гадки не маю. Ти не даси в борг?

– У мене зайвих коштів немає, і ти це добре знаєш, але є люди, які можуть профінансувати під певний відсоток, – стихлим голосом промовив Микола і озирнувся.

– Хто ці люди?

– Про Латиша чув?

– А хто про нього не чув? Бандюк, він кришує весь бізнес міста, – посміхнувся Ілля. – Яюсь бачив його на ринку зі його братвою.

– Латиш дасть у борг, якщо хтось замовить за тебе слівце.

Латиш був місцевою знаменитістю, його всі боялися. На ринку щомісяця продавці мали сплачувати йому данину, збирали її з яток та магазинчиків по всьому місту. До Латиша також зверталися по допомогу, коли потрібно було «вибити» борг чи розібратися з кривдниками. Яюсь Ілля був на ринку, коли почув, як перешіптувалися продавці, бо неподалік йшла крба бритоголових молодиків і натовп перед нею завбачливо розступався. Тоді Ілля побачив кремезного молодика з голеною головою. Латиш йшов посередині, і на його шиї виблискував на сонці масивний золотий ланцюжок з великим хрестом. Краєм вуха Ілля чув, що боса бандитів звуть Ярославом, родом він звідкись з Прибалтики, тому і прізвисько таке має.

– Коляне, ти зможеш поговорити з Латишем?

Ілля з надією дивився на друга. Микола помовчав, жуючи шматочок риби.

– Я не можу поручитися за тебе, Ільку. Вибач, – винувато промовив Микола.

– І не треба! Ти зведи мене з ним, а там вже я сам яюсь розберуся!

– Ти гадаєш, що я з Латишем на одній нозі?

– Я благаю тебе: допоможи!

– Хіба що на днях хлопці Латиша збиратимуть данину, то я можу спитати, як зустрітися тобі з їхнім босом. Але нічого не гарантую! Ти ж сам розумієш, що від мене нічого не залежить.

– Дякую, друже! – зрадів Ілля та потиснув йому руку. – З мене для тебе та твоєї дружини – три сеанси кіно безкоштовні!

– Обіцяєш?

– Так!

- Ловлю на слові! - сказав Микола, допивши пиво.
- А не платити Латишу не можна? - запитав він тихо.
- Ти що?! Усі платять! - у тон йому відповів Микола. - Втім, можеш не платити, але пропрацюєш кілька днів і все!
- Що значить все?
- Сплять усе з потрохами! Латиш - людина серйозна. То мені просити про зустріч чи вже в штани наклав? - посміхнувся хлопець.
- Не наклав, - впевнено відповів Ілля. - Ти ж пообіцяв!
- Значить, зроблю! Не люблю тріпохвостів! - відповів друг.

Розділ 9

Наталія зустрілася з Ірою, і подружки надвечір пішли погуляти в парк. Сонце неквапливо котилося за обрій, поступаючись місцем теплову безвітряному вечору. Денна спека відступала, даючи змогу людям бодай трохи від неї відпочити.

Наталія купила дві пачки пломбіру, і подружки знайшли вільне місце на лавці, щоб спокійно посмакувати морозивом.

- Ледь відпрацювала сьогодні, - пожалілася Ірина. - Спека, на ринку людей мало. Як хто йде, то за купальником чи продуктами, а я стою зі своїми трусами, хай би їм грець, як телепень! Заробітків нуль!

- То візьми вихідні, якщо торгівлі немає, - порадила Наталія, лизнувши верхівку морозива, схожу на сніжну маківку гори.

- Ти що?! Так хоча б за вихід заплатили. На хліб та пів кіло макаронів вистачило, - пояснила дівчина. - Дорогою купила пару помідорів, тож є що поїсти. А ти чого така кисла? Ніби ж є що на стіл поставити.

- Щастя не тільки в їжі, і навіть не в грошах, - зітхнула Наталія і розповіла про останню розмову з Іллею. - Відчуваю, що він щось задумав, а на серці тривога. Боюсь, щоб кудись мій Ілько не вляпався.

- Він не мала дитина, дасть собі раду.

- Іринко, мені так тривожно! - зізналася Наталія. - Учора ввечері випадково почула розмову батьків. Мені було погано чути, але з уривків я зрозуміла, що вони хочуть завадити нашому з Ільком весіллю.

- Батько в курсі, що ти при надії?

– Так, мама йому розповіла, але він чомусь мені нічого не каже. Його мовчання так дратує! Краще б уже вилаяв чи що! А ще чекають на приїзд Вовчика Михайлівського, готуються до прийому. Я, звичайно, скучила за Вовкою, але не до нього зараз.

– Ви з дитинства товаришуєте, а дитяча дружба – то на все життя.

Наталія нічого не промовила на те. Вона згадала, як у дитинстві Вовчик її опікав, захищав від старших хлопчиків. Одного разу, коли вони гуляли у дворі, у Наталії один із хлопчаків відібрав відерце й розвалив усі її «пасочки» в пісочниці. Вона розплакалася, а нахаба сів на велосипеда, розсміявся і поїхав. Тоді Вовчик побіг за ним і наздогнав десь у сусідньому дворі. Наталія не знала, що там між хлопцями відбулося. Проте увечері до них додому прийшла незнайома жінка із сином, у якого була перебинтована голова, і почала голосно звинувачувати Наталію, що та обзивала її хлопчика поганими словами й нажалілася старшому другу, який відерцем розбив дитині голову.

– Дівчинко, ти маєш вибачитися! – волила тітка, тримаючи своє чадо за руку. – Інакше я напишу заяву до міліції і тебе, і твоїх батьків посадять до тюрми!

Наталія й досі пам'ятає ту злу тітку з рудим волоссям і величезними грудьми. Дівчинці вона здавалася страшною і грізною настільки, що Наталія розревівалася від страху.

– Я його не била! – розплакалася вона. – Це він мої «пасочки» розвалив!

– Звісно, не била, але намовила іншого хлопчика. Я ще й до нього доберуся, але ти маєш вибачитися, бо підеш до в'язниці! – Зла тітка сварилася товстим пальцем перед носом дівчинки.

– Я не хочу до в'язниці! – ридала налякана Наталія, розмазуючи сльози по обличчю.

Мама намагалася заспокоїти розлючену жінку, але марно. На щастя, повернувся додому тато. Він відіслав маму та Наталію до кімнати, а сам швидко утихомирив скандалістку, сунувши їй трохи грошей.

З роками дружба з Володею у Наталії міцніла. З ним було завжди цікаво, і вони завжди знаходили спільну мову. Зараз Наталія вперше задумалася, намагаючись згадати хоча б один випадок, коли вони сварилися, і не змогла. Він завжди був поступливим і врівноваженим, а ще розумним і цікавим. Останні роки вони бачилися рідко, зустрічалися, тільки коли Володя приїжджав влітку із-за кордону, де навчався. Після навчання він лишився там на рік на стажування, а тепер мав повернутися до міста і, як зрозуміла Наталія з підслуханої розмови батьків, хоче розпочати власну справу.

– Альо, гараж! – Ірина жартома штовхнула ліктем подругу. – Ти де? Я тут! У тебе морозиво попливло!

Наталія здригнулася, повернувшись у реальність, доїла морозиво й витерла руки хустинкою.

- Ходімо прогуляймося, - запропонувала вона подрузі.

Вони ходили алеями парку, де було багато відпочивальників, але Наталія нікого не помічала - її думки були далеко, поряд з коханим.

Розділ 10

Коли Микола сказав, що ввечері Латиш готовий вислухати Ілля, хлопець зрадив так, ніби тримав у руках виграшний лотерейний квиток.

- Дякую тобі! - потиснув він другу руку. - Безмежно вдячний!

У призначену годину Ілля прийшов за вказаною адресою. Латиш призначив йому зустріч на другому поверсі ресторану, де розташовувався офіс. Туди Ілля провели охоронці. Вони ж доповіли про його прихід господареві, і хлопця запросили до робочого кабінету. За столом у шкіряному кріслі сидів Латиш. Чоловік був трохи старшим за Ілля, широкоплечий, спортивної статури, з пронизливим поглядом. Він був у чорній майці, а на передпліччі в Латиша Ілля помітив татуювання у вигляді черепа. На шиї - важкий золотий ланцюжок з масивним хрестом, голова - голена, а може, чоловіка спіткало ранне облісіння. Ілля, поки роздивлявся, розгублено тупцяв на порозі, чекаючи запрошення. Латиш перебіг поглядом юнака і втупився в масивний акваріум. Здавалося, що чоловік взагалі забув про присутність стороннього, аж раптом, ніби прокинувшись, різко повернувся до Іллі й кивком запросив хлопця сісти навпроти.

- Як тебе звати? Хто ти? - запитав Латиш.

- Я? Ілля, - невпевнено промовив юнак. - Працюю автослюсарем. Ось...

- І що ти хотів від мене, Ілле, що працює автослюсарем?

- Перепрошую, як мені до вас звертатися?

- Я з тобою дітей не хрестив, тож, як усі, - Латиш.

- Я хотів би відкрити власний відеосалон, - сказав Ілля, так і не наважившись назвати чоловіка Латишем. - Тобто куплю відак, орендую приміщення, буду купувати касети з бойовиками, де Джекі Чан у головній ролі, а ще - еротику.

- Гарна задумка. А я до чого?

- Справа в тому, що я не маю стартового капіталу, - тихо промовив Ілля.

- Зовсім на нулі?

- Так, - зітхнув юнак.

– Багато хто хоче стати бізнесменом, а на ділі виходить далеко не в усіх, – зауважив Латиш.

– Я все до дрібниць продумав і прорахував! – запевнив його Ілля. – Тож я хочу просити вас дати мені гроші в борг. Будь ласка!

– Я даю під десять відсотків щомісяця. Впораєшся? – Латиш пробував його поглядом.

– Впораюсь!

– Скільки ти хочеш і на який термін? – поцікавився чоловік.

Ілля відповів, що йому вистачить сім тисяч зелених.

– За рік ти маєш повернути мені повну суму, – сказав йому Латиш.

– Я зрозумів! – закивав Ілля.

– Напишеш розписку.

– Звичайно!

– Паспорт із собою?

– Так!

– Давай сюди, я зніму з нього копію.

– Прошу!

– Знаєш, що я можу зробити з тобою, якщо не повернеш борг?

Ілля витримав важкий погляд Латиша.

– Можу здогадатися.

– Мої хлопці просто закатають тебе в асфальт, але спочатку ти повернеш борг. Маєш квартиру?

– Так, живу там з матір'ю та братом, – відповів Ілля, згадавши, що нещодавно батько Наталії також погрожував закатати його в асфальт. «Двічі не закатають», – майнула мимоволі думка.

– Дивись, щоб не залишив рідних на вулиці, – попередив Латиш і дістав із шухляди стола аркуш паперу та ручку.

Обговоривши деталі, Ілля отримав бажані сім тисяч доларів, написав розписку і, не тямлячи себе від щастя, покинув приміщення.

Уже сутеніло, тож Ілля, час від часу торкаючись прикріпленої на поясі барсетки з грошима, поспішив додому. Щоб скоротити шлях, він попрямував між гаражами, не одразу помітивши, що за ним йде трійка молодиків. Ілля почув позаду себе кроки, напівобернувся і побачив підозрілих осіб. Він

пришвидшив крок – чоловіки також. Іти до проходу між гаражами, який закінчувався виходом на багатолюдну вулицю, було ще далеко.

«Невже мене пасуть? – з острахом подумав Ілля, і спиною пробіг холодок. – Ні, мені здалося. Я сам себе накрутив, – заспокоював він себе. – Потрібно не подавати виду, що злякався, і спробувати від тих типів відірватися».

Ілля, не обертаючись, пришвидшив рух, але кроки позаду не стихали, і він інтуїтивно відчув, що чоловіки його наздоганяють. Рішення бігти виникло миттєво, і він чкурнув щодуху, притримуючи рукою на поясі сумочку з грошима. Страх бути пограбованим надавав Іллі сил. Уже було видно освітлену вулицю, але кроки загупали майже за спиною.

– Стій, падлюко! – це було останнє, що чув Ілля. Удар по потилиці, біль і суцільна темрява...

Коли Ілля розплющив очі, надворі вже була ніч. Він ворухнув головою і відчув страшенний біль, від якого темніло в очах. Ще мить – і він згадав, що з ним трапилось. Рука миттєво потягнулася до сумочки – там нічого не було.

– Дідько! – вилаявся хлопець.

Досі сподіваючись на диво, він почав нишпорити по землі навколо себе, сантиметр за сантиметром, але грошей не було – він знайшов лише свій паспорт. У розпачі хлопець обхопив голову руками й ледь не завив від горя.

«Мені кінець! Тварюки! Щоб ви повиздихали!» – стогнав Ілля, розхитуючись з боку в бік.

Додому він повернувся після опівночі. Брат із матір'ю спали, і Ілля тихенько рушив до ванної кімнати. На обличчі бруд, змішаний із кров'ю. Він торкнувся запеченої рани на потилиці, але майже не відчув болю – то була дрібниця порівняно з тим, що з ним трапилось.

Розділ 11

Ілля не з'являвся кілька днів, і Наталія почала турбуватися. Її закохане серце віщувало, що з її половинкою трапилася біда. У неї з Іллею раніше була домовленість: якщо раптом вони не зустрічаються, то щосуботи об одинадцятій годині мають прийти в парк до столітнього дуба і там на лавці чекати. У квартирі, де мешкав Ілля, телефону не було, тож Наталії не залишалося нічого, як дочекатися суботи й піти на зустріч. Вона так поспішала, що заледве стримувала себе, щоб не бігти. Серце у грудях страшенно калатало, і не тільки через турбування за Ілля. Уже не вперше дівчина починала себе переконувати, що зможе знову побачити коханого, притиснутися до його тіла, відчути його теплі уста.

Наталія прийшла за чверть до одинадцятої й примостилася на лавці, щоб вгамувати дихання.

«Усе добре, він зараз прийде», – втішала вона себе, хоча в душі наростала тривога.

Здавалося, час завмер і тривалість хвилин збільшилася в кілька разів. Наталія щохвилини позирала на наручний годинник, проте, щойно настала одинадцята, Ілля так і не прийшов. Наталія була готова розревітися просто тут, у багатолюдному парку, на очах у перехожих. Їй було байдуже до всіх відпочивальників, очі ж продовжували вдивлятися в алею, якою мав прийти коханий. Минуло ще півгодини, і Наталія була вже повністю впевнена, що з Іллею трапилася біда. Серце підказувало, що її коханий потрапив у халепу. Дівчина підвелася й повільно рушила алеєю. Ноги були важкі, у голові шуміло, і хотілося пити. Вона зупинилася біля кіоску, купила склянку мінеральної води – та була тепла, із солонуватим присмаком. Не допивши її, Наталія пішла на ринок до подруги.

– Що з тобою?! – стривожилася Ірина, побачивши Наталію. – Наточко, ти бліда, як крейда!

– Ілько не приходить, – ледь чутно промовила вона впалим голосом. – З ним трапилося лихо.

– Яке? Що з ним?

– Я не знаю, але відчуваю серцем.

– Не вигадуй і не накручуй себе! Сідай, відпочинь і розкажи, що все-таки трапилося, – попросила подруга.

Вислухавши Наталію, Ірина обережно висловила припущення, що Ілля міг її покинути, дізнавшись, що та чекає дитину.

– Це неможливо! – заперечила Наталія. – Про це не може бути й мови! Я впевнена, що Ілько не здатен на зраду чи підлість. Він сказав, що незабаром все зміниться на краще. Напевно, він кудись вляпався. Але як мені дізнатися, що з ним?

– Зачекай кілька днів, – порадила Ірина.

Погомонівши з подругою, Наталія трохи заспокоїлася і пішла додому. День минув безцільно – Наталія не знаходила собі місця і, хоч за що бралася, усе валилося в неї з рук. Вона рано лягла спати, але сон не йшов. Коли всі в домі поснули, вона вийшла надвір, сіла на лавку. З неба дивився місяць у повні, щедро заливаючи своїм сріблом дерева, кущі, завмерлі в тиші квіти та дівчину, застиглу у своїй журбі.

– Що з тобою, коханий? – прошепотіла вона. – Де ти? Чому не прийшов на зустріч? Я кохаю тебе, як ніхто не кохав!

Розділ 12

Уранці Ілля зайшов у ванну кімнату, поглянув на своє відображення в дзеркалі й невдоволено поморщився. Напевно, він падав вниз обличчям, коли його вдарили ззаду по голові, – на щоці зідрана шкіра, під оком гематома. Він торкнувся рукою потилиці – з рани й досі потроху сочилася кров. Ілля вмився, пішов на кухню, де мати вже готувала сніданок.

– Що з тобою?! – стривожено спитала вона, побачивши сина. – Де це ти так?

– На роботі впав, – відповів той.

– Треба ж обережніше, – зауважила жінка.

Вона побачила рану на голові Іллі й сказала, що треба негайно йти до травмпункту, щоб обробили та зашили.

– Нікуди я не піду, – буркнув Ілля. – Заживе, як на собаці.

– Може, хоча б зеленкою помажу, – запропонувала жінка.

Ілля сидів мовчки, поки мати принесла зеленку і обробила рану.

– Треба все ж таки зробити укол від правця, – сказала жінка. – Сходи, сину, до лікарні!

– Мамо, дай щось поїсти, – хлопець уміло натякнув, що розмову закінчено.

Ілля взяв кілька ложок пісного супу, але страва не лізла до рота. Попивши чаю, сказав матері, що йому потрібно сходити в одне місце.

– У тебе ж вихідний, відпочив би, – зауважила мати, але Ілля її не чув.

Він не знав, що робити далі. Відчай охопив Іллю, думки в голові плуталися, а в скронях гупало: «Я пропав! Мені кінець!». Кохана Наталія віддалялася від нього, і від такої думки на душі ставало ще болючіше. Ілля мав з кимось поговорити, йому потрібно було, щоб вислухали і щось порадили. Його становище нагадувало глухий кут, з якого немає виходу: скільки не бийся – не викрутишся, волай до втрати голосу – ніхто не почує і не допоможе.

Ноги самі принесли Іллю на ринок до Миколи.

– Нічого собі! – присвиснув друг, побачивши Іллю. – Ти що? Мордякою асфальт поцілував?

– Угадав, – буркнув Ілля.

– Це тебе так Латиш розмалював? – стисненим голосом запитав Микола.

– Майже вгадав.

– Іди ближче і розкажуй, що трапилося, – попросив його друг.

Ілля розповів про те, як зустрівся з Латишем, взяв гроші в борг і як за кілька хвилин по тому їх втратив.

- Потримав у руках сім кусків зелені і все! - Ілля гірко усміхнувся. - Отаке мое циганське щастя!

- Ну ти й телепень! - Микола постукав кулаком по вилиці. - Не міг викликати таксі, щоб дістатися додому?! Це ж треба було додуматися йти ввечері з такими грошима!

- Не додумався, - зітхнув Ілля.

- Хоча б мені сказав, щоб удвох пішли! Або попросив того ж Латиша, щоб дав тобі пару-трійку хлопців для супровіду!

- Ти знаєш, Колю, я впевнений, що мене бомбонули хлопці Латиша, - сказав Ілля, схилившись до вуха друга. - Він дав бабло й одразу послав своїх шісток, щоб відібрали.

- Та ти що?! Нікому такого не кажи! Усі тут знають Латиша як чесну й справедливую людину!

- Еге ж! - хмикнув Ілля. - Такий справедливий, що за гроші ладен людину живцем закатати в асфальт?

- Не знаю, чи когось закатав, чи ні, - тихо промовив Микола. - Якщо і зробив так, то заслужили, але дорікнути Латишеві в нечесності... Ні, ти загнув, друже! До нього йдуть усі ті, кого незаслужено образили, шукають у нього підтримки, допомоги, просять поради. Латиш нікому не відмовляє, і всі знають, що він за справедливість.

- Ти хочеш сказати, що він ніколи нікого не вбивав?

- Розбірки - то їхні справи, але припустити, що Латиш послав за тобою своїх хлопців? Повна маячня!

- Тоді міркуватимемо логічно, - сказав Ілля, дочекавшись поки друг відпустить чергового покупця. - Латишу вигідно дати мені бабки й одразу ж відібрати?

- Навіщо?

- Щоб і кошти свої повернути і забрати в мене квартиру за борги.

- У тебе хвора уява. Латиш на таке не здатний! Якби він був такий підлий, як тобі здається, йому б не довіряли. Логічно? - Микола прямо дивився в очі Іллі. - Тож не накручуй себе, а думай, що робитимеш далі, - порадив він. - Латиш таку суму боргу не пробачить - це факт!

Ілля й сам добре усвідомлював, що борг доведеться повертати з відсотками. Він чекав поради від друга, але розмова з ним ще більше рознервувала.

- Що мені робити, Колянчику? - спитав він стиха. - Жити хочеться!

- А кому не хочеться? - посміхнувся хлопець. - Навіть не знаю, що тобі порадити.

- Залишається один вихід, - зітхнув Ілля.

- Який?

- Мотузку на ший - і в зашморг.

- Повіситися не важко, але іншого життя не дано. А знаєш що? Звернися до батька Наталки!

- До Дубовика?! Та нізащо!

- Теліпатися в зашморгу набагато приємніше? Ти дурень, Ілле! Швиденько одружися! Дубовик виручить свого зятя, не дасть образити. Куди він подінеться? Зробить усе не заради тебе - заради своєї єдиної доньки! - гаряче говорив Микола.

- Ні, ні і ще раз ні! Я не хочу, щоб все життя мені дорікали, що я невдаха! - спалахнув Ілля. - Я впевнений, що то Латиш послав за мною своїх шісток і його «зелені» вже повернулися до свого власника!

- Ну ти і дурень, Ільку! - Микола витер спітніле чоло.

- Нехай і так, але мені втрачати нічого, - вже спокійніше промовив Ілля. - Зараз піду до Латиша і все вискажу йому прямо в очі!

- Давай, давай! - скептично сказав йому друг і посміхнувся. - Прощатися зараз будемо?

- Та пішов ти знаєш куди?!

Ілля махнув рукою і швидко, не попрощавшись, пішов.

Розділ 13

Латиш насолоджувався запашною кавою і тишею. Усі братки розійшлися після короткої розмови. Хтось пішов виконувати свої прямі обов'язки, інші - готуватися до від'їзду. Чоловік зупинив погляд на світлині в рамці, яка завжди була перед його очима на столі. На ній мати і батько, ще молоді, усміхнені, щасливі. Латиш згадав, як він, десятирічний хлопчина, з батьками їхав у кабіні вантажівки з Литви до України. Батько був радісно збуджений і весь час говорив до сина. Його призначили директором великого, щойно збудованого заводу й пообіцяли надати одразу житло в приватному будинку. Перед ним були великі перспективи, що неабияк тішили, і лише мати, яка народилася в Литві, не тішилася, що переїжджає. Вона хотіла жити на землі своїх батьків, але, як вірна дружина, погодилася їхати за чоловіком на нове місце, і це її тривожило.

Латиш поставив чашку на стіл, не зводячи очей зі світлини. Він був пізньою і єдиною дитиною. Народився недоношеним, кволим і хворобливим. Чим тільки не перехворів у дитинстві! За однією недугою наставала інша. Батьки не шкодували ні часу, ні коштів заради одужання єдиного сина. Батько особисто розробляв методики загартування, діставав путівки в найкращі санаторії, займався із сином спортом вдома, а пізніше водив у спортивні гуртки. З віком організм дитини зміцнів і хвороби відступили. Мати працювала на керівних посадах у торгівлі, тож Латиш, а тоді – хлопчина Ярослав, ріс, ні в чому не знаючи потреби. Здавалося, що йому судилося світле й безхмарне майбутнє, проте доля приготувала Ярославу випробування.

Усе сталося, коли він закінчив дев'ятий клас. Лишився останній вирішальний рік у школі. Батько був упевнений, що син стане золотим медалістом, але влітку він мусив гарно відпочити. Ярослав не хотів їхати разом з матір'ю на море, де мав провести цілий місяць, але батько наполіг, а мати пообіцяла не втручатися в особисте життя сина. Місяць, проведений у Криму, був чудовим, і Ярослав повертався додому засмаглим і щасливим. Тоді він навіть уявити не міг, що живим батька вже не побачить.

Будинок нарозхрист, усередині – розгاردіяш: речі розкидані, посуд побитий, меблі потрошені. Батька ніде не було, і мати негайно почала телефонувати йому на роботу. Ярослав у цей час вийшов на подвір'я, пішов до вуличного туалету. Не дійшовши кілька метрів до нього, відчув неприємний запах, і спиною пробіг холодок. Погане відчуття справдилось, зойно він розчехнув двері туалету. Його любий батько висів там, підвішений за ноги. У розпухлому, напіврозкладеному трупі важко було впізнати рідну людину. Слідство встановило, що його довго і жорстоко катували, відрізали по черзі пальці на руках, прикладали розпечену праску до тіла, викололи око. І все заради грошей! Коштовності та гроші грабіжники з будинку забрали, а після того підвісили напівживого батька в туалеті.

Слідство спрацювало геть погано – нападників так і не знайшли. Саме тоді, на похоронах батька, Ярослав дав слово знайти й покарати його вбивць. Навколо себе згуртував хлопців, яких знав ще від часів спортивних змагань. За кілька років він з товаришами таки знайшов убивць батька. Хлопці організували операцію з їх викрадення, вивезли у ліс і, як і присягнув собі Ярослав, жорстоко покарали. Тепер їх усіх об'єднувала спільна таємниця...

Латиш поглянув на годинник, що висів на стіні. Був полудень, і він подумав, що зараз має прийти його дружина Маргарита. Її фото в рамці стояло на столі поруч зі світлиною батьків.

«Мої рідні люди завжди зі мною», – подумав він, поправивши рамку.

З Маргаритою Ярослав познайомився випадково. Він заїхав до сауни, щоб там зустрітися з «мамкою» та отримати свою частку від повій. Тоді ж він побачив зовсім юне дівча, яке повзало на колінах, благаючи «мамку» не посилати її працювати в сауні.

– Я усе поверну! Усе до копійки! Обіцяю вам! – ридала дівчина.

– Вона винна тобі гроші? – запитав Ярослав.

– Так! Взяла у борг двісті баксів, – сказала жінка. – Присягалася, що з'їздить до матері, за тиждень повернеться й віддасть борг, а приперлась через місяць. З'ясувалося, що ніякої багатой матусі в неї немає! Хіба заможні залишають своє немовля в пологовому?

– То вона сирота?

– Виходить, що так.

Ярославу стало шкода дівчину, яка ладна була цілувати ноги жінці, аби лише її відпустили. Він дістав триста доларів, ткнув їх у кишеню жінки.

– З відсотками, – відрізав Ярослав.

– Вона коштує дорого, – промовила жінка, беручи купюри, – ще незаймана. А красива яка!

– Я не піднімаю тобі відсоток? – Чоловік невдоволено блиснув очима.

– Зрозуміла! – зітхнула «мамка» і наказала дівчині піти вмитися.

Дівчина, все ще не вірячи у своє звільнення, повільно підвелася й спідлоба глянула почервонілими очима на свого рятівника.

– Дякую, – стиха промовила вона.

– Чекаю на тебе, – сказав їй Ярослав.

Маргарита мовчки, немов ідучи на ешафот, сіла до нього в машину.

– Що ви зі мною зробите? – запитала вона, коли автівка рушила з місця.

– Відвезу до своєї матері, їй потрібна помічниця по дому, – пояснив він.

– Я маю відпрацювати борг?

– Саме так!

– Скільки мені доведеться працювати?

– Подивимось, – відрізав чоловік.

Дорогою Ярослав дізнався, що у дівчини не має свого житла, речі ж у неї вкрали на вокзалі, коли там заснула.

– Лишився лише паспорт, – зітхнула Маргарита.

– І то добре, – сказав на те Ярослав. – Зізнавайся одразу: чиста на руку чи любиш чуже поцупити?

– Що ви?! Я не крадійка! Не бійтеся!

– Це ти маєш боятися, – посміхнувся той кутиком губ. – Якщо материне щось візьмеш, знайду, відрубав руку і скажу, що так і було.

- Зрозуміла.

- Ти справді хотіла знайти батьків? - поцікавився Ярослав.

- Матір.

- І не знайшла?

- Ні, та вже й не буду шукати, - промовила з гіркотою дівчина. - Вона все пропила і зараз десь, напевно, бомжує.

- То ти «мамку» надурила, що твоя мати - заможна жінка? - посміхнувся Ярослав.

- І так, і ні. Коли жила в інтернаті, то мені весь час снилася красива жінка у великому будинку, тож я вирішила, що то моя мати. Я вірила в це! Розумієте?!

- А виявилося, що то були лише твої сні та фантазії, - підбив Ярослав підсумок їхньої розмови.

- Виходить, що так, - погодилася Маргарита.

Мати Ярослава, Ядвіга Армандівна, з недовірою поставилася до нової людини в будинку, тим паче, що дівчина була незнайомкою для сина.

- Мамо, ти можеш ладнати з людьми, тож і з дівчам впораєшся! - завірив її син.

Уже за два тижні жінка зателефонувала Ярославу і сказала, що Марго задоволена.

- Ти її звеш Марго? - запитав син.

- Так! Мені подобається таке ім'я, та й Марго не проти.

Коли Ярослав навідався до матері, яка жила в передмісті, то не одразу впізнав у Марго заплакану та перелякану дівчинку. Вона була напрочуд гарна: пряме чорне волосся, що відливало платиною, великі карі очі в обрамленні пухнастих вій, тонкий прямий ніс і пишні губи кольору стиглої вишні.

Марго почувалася впевнено, а коли посміхнулася, побачивши свого рятівника, Ярослав побачив, що вона гарна, як саме життя.

Ярослав уже й не пам'ятав, коли трапилося так, що він закохався в неї.

Дівчина виявилася напрочуд розумною, ввічливою, до того ж, коли треба, вона могла бути непомітною або ж веселою і безтурботною. За рік він запропонував дівчині одружитися, і та погодилася. Братва посміювалася з нього, жартувала, що Латиш потрапив під каблучок красуні, але він не зважав на те. Марго увійшла в його життя раз і назавжди й стала другою жінкою після матері, якій він міг повністю довіряти.

«Ми майже вісім років разом, – подумав Латиш, – і жодного разу не посварилися. Кому сказати – не повірять».

Кілька разів він грубо їй відповідав, але мудрість Марго рятувала і тут. Вона ображалася, як дитина, і мовчала, а Латиш почувався в такій ситуації, як останній йолоп. Зазвичай після сварки він купував для неї щось коштовне – Ярославові так було легше загладити свою провину. Водночас він знав, що «цяцьки», як їх називала Марго, для неї були менш важливі, ніж його щире «Вибач, кохана!».

Латиш міг купити для Марго диплом будь-якого вишу, але вона заявила, що хоче навчатися сама, і вступила до університету на заочне відділення. Марго пишалася своїм дипломом, який здобула самотужки, а він пишався дружиною.

Хтось постукав у двері, і за мить на порозі Латиш побачив свою дружину – найкращу у світі жінку.

– Привіт, любий! – проворкотіла Марго до чоловіка. – Не зайнятий?

– Як бачиш, – посміхнувся Латиш, ковзнувши поглядом по стрункій фігурі дружини.

– Я принесла тобі бутерброди.

Жінка нахилилася над столом, торкнулася губами його щоки. Марго була так близько, що він відчував аромат не лише її парфумів, а й запах тіла.

«Ми майже вісім років разом, а вона бентежить мою кров, як і раніше», – промайнуло в голові Латиша.

Розділ 14

Наталія не могла зрозуміти поведінку своїх батьків. Ані мати, ні батько за останні дні й словом не обмовилися про її одруження. Вони не згадували Іллю, не поверталися до розмови про нього, не згадували про вагітність доньки і поводитися, як раніше. Іноді Наталія припускала, що вони вже бачилися з Іллею, мали з ним розмову і через це її коханий зник.

Зранку батьки поспішили в справи, знову не згадавши про те, що Наталія має незабаром вийти заміж. Потинявшись із кутка в куток, дівчина вирішила діяти.

Наталія розуміла, що спершу потрібно з'їздити на роботу до Іллі й поговорити з ним. Проте сумніви не полишали її, і, трясучись у переповненому тролейбусі, дівчина знов взялася прокручувати ситуацію, що буде з нею, якщо Ілля від неї відмовиться.

«Я не переживу цього! – стугоніло в скронях від самої лише думки. – Мені не буде життя без нього!»

На її подив, Іллі на роботі не було.

– У нього вихідний? – запитала вона в напарника Іллі.

– Який там вихідний?! – невдоволено промовив чоловік. – Роботи по горло, а його вже третій день нема!

– Може, він захворів?

– То чи важко попередити? Господар сказав, якщо завтра не з'явиться, то вже може не виходити на роботу.

– Може, щось трапилося, – рознервувалася Наталія. – Може, мати захворіла?

– Малого міг би прислати, а не зникати безслідно!

Чоловік взяв інструмент і поліз до ями під автівку – часу на порожні балачки в нього не було. Наталі пішла з автомайстерні, так нічого нового про Іллю не дізнавшись. Вона могла б сходити додому до Іллі і поговорити з його матір'ю, але дівчина вагалася, побоючись, що хлопець її покинув. Вона зовсім не хотіла осоромитися перед жінкою, а ще більше боялася почути від коханого неприємну звістку.

«Піду до Іринки», – вирішила вона.

Наталія розуміла, що своїм ниттям та стражданнями вже набридла подрузі, але їй потрібно було з кимось поспілкуватися.

– Знову киснеш? – побачивши сумну подругу, спитала Ірина. – Вачу по тобі, що Ілля не з'являвся.

– Ні, – похитала головою Наталія. – Я й досі не знаю, де він подівся.

– Уже давно б сходила до нього додому й не морочила собі голову.

– Сходжу, але не зараз, – зітхнула Наталія.

Вона повернула голову й завмерла, остовпівши від здивування.

– Вовчику?! Невже це ти?! – радісно вигукнула вона, побачивши давнього знайомого.

– Наточко! – юнак, що зрадив не менше, побачивши Наталію, кинувся обнімати подругу. – Як ти змінилася! Така доросла дівчинка стала!

– Вовчику, ти взагалі красень! Справжній чоловік, а не той хлопчик, якого я бачила кілька років тому!

Володимир справді змужнів, але щира усмішка була така сама. І так само, як колись, він звично поправляв окуляри на носі.

- Іро, вітаю! - звернувся він до дівчини, помітивши її лише зараз. - Ти стала справжньою красунею!

- Доброго дня, Володю! - привіталася Ірина. - Думала, що закордон тебе так змінив, що не помічаєш стару знайому. Чи я, продавчиня, тобі не рівня?

- Ти що, Іринко! Просто побачив Наталю і так зрадів, що не одразу тебе помітив. Вибач! З мене шоколадка!

- Дві! - посміхнулася дівчина.

- Дівчатка, ходімо десь посидимо, поговоримо, - запропонував Володимир. - Я пригощаю!

- Я не можу покинути робоче місце, - зітхнула Іра. - А ви ідіть, відпочиньте!

- Я зараз! - сказав Володимир і кудись поспішив.

Він швидко повернувся, принісши Ірині морозиво та дві шоколадки. А потім забрав Наталію, і вони рушили на прогулянку, яку завершили на літній терасі невеличкого ресторану.

- Ти надовго повернувся? - поцікавилася Наталія.

- Гадаю, що назавжди. За кордоном добре, а вдома краще! Хочу відкрити свій власний спа-салон, - розмірився Володимир. - Зараз у країні починає користуватися популярністю косметична хірургія, тож хочу спробувати. Досвіду в колег за кордоном, гадаю, дістав достатньо. Батьки відкриють клініку, а я буду в ній працювати хірургом. Ну і паралельно вестиму салон краси, де буде спа-салон, масаж, маски різні.

- Тобто мені можна буде, наприклад, збільшити груди, підкачати губи і тіло вкрити морським загаром? - посміхнулася Наталія.

- Тобі нічого не потрібно робити зі своєю зовнішністю, - ніжно промовив Володимир. - Ти гарна, як весна!

- Це значить, що ти відмовляєшся надати мені безкоштовні послуги? - засміялася Наталія. - Ось і май таких знайомих!

Вони просиділи майже до вечора. Наталії було з Володимиром просто і приємно. Вони говорили про все на світі, лише Наталія не згадала про Іллю та не обмовилася, звісно, про свою вагітність. Надвечір вона в гарному гуморі повернулася додому.

- Я сьогодні зустрічалася з Володею, - повідомила вона батькам за вечерею. - Ми добре провели час разом.

- Я рада за вас, - сказала мати. - Ти не забула, що на вихідних ми приймаємо родину Михайлівських?

- І Володя буде?

- Звичайно!

- Як добре! А то я б заснула, слухаючи ваші нудні розмови про політику та економіку країни, - посміхнулась Наталія.

- З Володею не може бути скучно, - зауважила мати дівчини. - Він людина розумна, цікава. Справжній інтелігент!

Розділ 15

Марго любила спостерігати, як її чоловік їсть. Раніше Ярослав ніяковів, але з часом звик їсти й спостерігати за дружиною, яка сідала навпроти і з легкою, світлою посмішкою дивилася на нього так, ніби цієї миті їй повідомили, що вона виграла суперприз.

- Дякую! Було дуже смачно! - сказав він, витерши руки серветкою. - Ти, як завжди, на висоті.

- Приємно чути, Ярику! - промовила вона і прибрала зі столу. - Ти сьогодні коли повернешся додому?

- Буду рано, - відповів він. - Іди до мене, є розмова. - Рукою він запросив Марго сісти йому на коліно.

Марго не ставила зайвих питань - слухняно підійшла легкою ходою і, присівши, ніжно обвила шию чоловіка тонкими руками. Її волосся приємно лоскотало щоку, а запах тіла збуджував так, що Латиш не стримався й торкнувся губами шиї Марго.

- Завтра о третій ранку я з хлопцями поїду до Німеччини, - сказав він.

- Знову за автівками?

- Так. Усе, як завжди, але не зовсім, - посміхнувся він. - Гнатимемо машини, але не одну і не дві. Потім спробуємо одразу продати їх на Західній.

- На це потрібний час, - зауважила Марго.

- Спробуємо скинути автівки дешевше, ніж завжди. Тоді з вирученими коштами ще раз поїдемо за кордон. Скільки таких «рейсів» зробимо, ще не відомо, але під час останнього пригонимо сюди пару машин, завантажених запчастинами до іномарок. Така масштабна справа в нас уперше, тож сподіваюсь, що все вийде і зірвемо гарний куш, - пояснив Латиш.

- Я турбуватимусь за тебе.

- Усе буде добре! Цього разу зі мною буде не три-чотири хлопці, а ціла бригада надійних людей, - заспокоїв дружину Латиш. - Мене не буде вдома, напевно, з місяць.

- Так довго?!

Марго звикла до від'їздів чоловіка. Латиш час від часу від'їжджав, проте дружина не мала звички допитуватися, де він був і з ким. Марго знала, що є речі, про які їй краще не знати, і була вдячна за це чоловікові. В одному вона була впевнена: Ярик її ніколи не зраджував, бо кохав.

- Місяць не такий вже й тривалий термін. До того ж телефонувала мама, вона дуже хоче тебе бачити, тож можеш поїхати до неї й пожити там кілька днів, - сказав Ярослав.

- Я й сама збиралася до Ядвіги Армандівні, тож із задоволенням поїду!

- Твій улюблений синій «форд» у твоєму повному розпорядженні! До речі, якщо все у нас вийде, я зроблю тобі подарунок!

- У мене вже кілограм золотих прикрас, з них я ношу лише кілька, - зауважила Марго.

- Я не сказав, що подарую тобі блискучу нову цяцьку, - посміхнувся Ярослав. - Дружина Латиша має їздити принаймні на «БМВ».

- Не відмовлюсь від такого подарунка, - сказала Марго, задоволено усміхнувшись. - Головне - бережи себе!

- Обіцяю! - промовив він і поцілував тонкі прохолодні пальці жінки.

У двері постукали, і Марго підвелася, підійшовши до вікна.

- Відчинено! - гукнув Латиш.

- Там вчорашній відвідувач до тебе рветься, - зазирнувши всередину, доповів охоронець.

- Який відвідувач?

- Той, що вчора взяв у тебе бакси в борг.

- Чого він хоче? - уже роздратовано спитав Латиш.

- Не знаю, але вершить, що конче потрібно з тобою зустрітись.

Латиш наказав привести того, хто ще вчора ввечері благав позичити йому грошей. Вигляд у відвідувача був якийсь нездоровий: обличчя подряпане, на голові запеклася кров, а сам аж червоний від обурення настільки, що ладен поглядом спопелити все навколо.

- Доброго дня! - стримано промовив Латиш.

- Кому як! Як на мене, день зовсім поганий! - випалив відвідувач, з шумом випускаючи повітря.

- Що трапилось? Ти хотів стати бізнесменом - я надав тобі таку можливість. Чи, може, мені за тебе закупити техніку, відеокасети, знайти приміщення? Чи ще й відвідувачів на сеанс знайти?

Охоронець хмикнув.

- Учора ти мені дав кошти в борг, але я їх додому не доніс! - видихнув Ілля.

- Я мав за тебе нести кошти? - Латиш невдоволено скривив рота в скептичній посмішці.

- Ти дав - ти і забрав!

- Не розумію!

Латиш припинив усміхатися.

- Я йшов від тебе, коли за мною одразу рушили твої братки! Вони мене оглушили за гаражами й відібрали всі гроші! Латише, усі говорять, що ти справедливий, а виявляється, ти підлий! Навіщо ти так зі мною? Спочатку дав потримати бакси, а за мить послав своїх головорізів, щоб вони їх відібрали й повернули тобі? Це називається порядністю?! - Ілля на мить забув навіть, із ким розмовляє.

Латиш стиснув кулаки, так що на них кісточки побіліли.

- Ти... базар фільтруй! - скрикнув він гнівно і підвівся. - Ніхто, запам'ятай, гнидо, жодного разу не смів звинуватити мене в непорядності!

- А як це називається?! - не вгамовувався Ілля. - Дав - забрав!

- Це не мої хлопці!

- А як ті громили дізналися, що я йду з великою сумою?!

- Якщо клепки в голові немає, то я не винен! Сам ішов?

- Сам! А з ким ще?

- Дурніших за тебе я не зустрічав! Хто в наш час ходить сам вулицями з грошиками?!

- Звідки я знав, - вже спокійніше промовив Ілля, - але впевнений, що то справа твоїх головорізів.

- А я впевнений, що ти не знаєш, з ким маєш справу! Я не дозволю паплюжити мое ім'я та звинувачувати моїх хлопців!

Латиш так гепнув кулаком по столу, що всі присутні мимоволі здригнулися.

- А хто ж це тоді був?! - у розпачі вигукнув Ілля.

– Максе, – звернувся Латиш до охоронця, – відведи цього нахабу, і нехай хлопці вправлять йому мізки!

Охоронець заламав Іллі руки за спину і виштовхав за двері.

– Ти бачила його?! – Латиш нервово заходив по кімнаті. – Якась гнида сміє мене звинувачувати! І в чому?! У тому, чого я б ніколи не допустив!

– Що ти з ним збираєшся робити? – запитала Марго, яка стояла тихо й не втручалася в розмову.

– Нехай посидить і добре подумає. Хай зрозуміє, що теліпати дурним язиком я нікому не дозволю. Як він міг навіть подумати, що Латиш піде на підлість за якісь сім штук зелених?!

– Для тебе це невелика сума, для нього – цілий скарб.

– Згоден, але він міг прийти, попросити розібратися, і я б знайшов, хто його перестрів! Я б за три дні знайшов тих бомбил! Але так знахабніти! Це вже занадто! Він перейшов межу! – гнівно обурювався Латиш. – Марго, я поїду, а ти сама роби з ним, що хочеш, але коли повернуся, щоб його тут не було! Нехай смердить деінде, а не тут!

– Добре, любий!

Марго підійшла до чоловіка, обняла його з-за спини й пригорнулася.

– Досить про нього, – промовила вона тихо. – Головне, щоб з тобою все було гаразд.

– Я фартовий! Зі мною не станеться нічого лихого.

– Точно?

– На всі сто відсотків! А ти, люба, відпочинь, побудь у мамі, помандруй, порозважайся. Хлопці лишаються у твоєму розпорядженні.

– Дякую, – промовила Марго стиха. – Я пішла. Що приготувати на вечерю?

– Замов щось у ресторані.

– Ні, сьогодні наш вечір, і я не хочу, щоб у нашій спальні були страви з чужих рук.

– Моя дурненька! – лагідно промовив чоловік.

Латиш поцілував дружину в губи й легенько підштовхнув до виходу. Марго тихо вийшла й причинила за собою двері.

«Вона найкраща», – уже вкотре за сьогодні майнуло в голові Латиша. Для нього Марго була цілим Всесвітом, і без неї він не уявляв свого життя. Коли ж бував у від'їздах, то був повністю впевнений, що вона ніколи, за жодних обставин йому не зрадить. Цього разу було так само.

Розділ 16

Марго приїхала до матері Ярослава після його від'їзду. Вона добре ладнала зі свекрухою, що вдавалося далеко не всім. Прибалтійська жінка мала владний характер, і досягти з нею компромісу було нелегко. Ядвіга Армандівна не раз розповідала про те, що не захотіла змінювати своє прізвище, коли одружувалася з чоловіком.

– Сергій наполягав, щоб я взяла його прізвище Добрянський, але я вперлася, як віслик, – розповідала вона якось Марго, – і таки лишила собі прізвище Добашинскас!

– Як вам вдалося його вмовити? – поцікавилася Марго.

– Я сказала так: якщо кохаєш мене, то маєш чути мене й мої бажання. І чоловік здався! – пояснила жінка. – Найважче було тоді, коли в нас народився Ярик. Сергій хотів, щоб син носив його прізвище, але я, як корінна латвійка, сказала, що він має носити прізвище прибалтійське, а коли досягне повноліття, то має сам вирішити, яке прізвище буде в нього.

– Ярик і досі має ваше прізвище, – зауважила Марго.

– Так. Тоді ми з Сергієм не розмовляли майже два дні! Це було один й останній раз, але дитина нас помирила, – посміхнулась жінка. – Коли Ярик досягнув повноліття, то я запропонувала йому зробити свідомий вибір. Він пообіцяв батькові, що змінить прізвище, але Сергій порадив не нервувати мене. «Врешті-решт, не прізвище робить людину», – сказав він сину. Ярик залишив прізвище, до якого звик. Тепер і ти носиш його.

Марго подобалась Ядвіга Армандівна. Вона завжди, за будь-яких обставин лишалася справжньою пані. Жінка ніколи собі не дозволяла ходити в будинку в засмальцьованому домашньому халаті чи кімнатних капцях. Вона була вже на пенсії, не працювала, але завжди мала гарну зачіску, носила прикраси на шиї та пальцях і обов'язково туфлі на невисоких підборах. Ходила жінка, мов справжня королева, – тихо, граційно, рівно тримаючи спину. Марго любила слухати розповіді свекрухи про колишнє її життя. Зазвичай Марго сідала в широке шкіряне крісло, брала тарелю з печивом, яке власноруч пекла для такого випадку Ядвіга Армандівна, і, неспішно смакуючи випічкою, слухала розповіді жінки...

Марго застала свекруху у дворі. Жінка поливала квіти у вазонах, що висіли на відкритій літній терасі.

– Мої вітання, Ядвіго Армандівно! – привіталася Марго.

Вона обняла свекруху, поцілувала в щоку.

– Вітаю, сонечко! А я вже гадала, що ти забула стару, яка набридає своїми спогадами, – простягла руки до гості жінка.

– Про що ви?! Мені завжди цікаво слухати про ваше життя. Печиво є? – посміхнулась Марго.

– Не боїшся зіпсувати фігуру?

– Хочу послухати ще одну розповідь.

– Тоді запрошую! Я просила Ярика передати, щоб ти заїхала до мене. Він передав?

– Так. Ярик зараз за кордоном, а я одразу до вас!

У кімнаті Марго всілася на улюблене місце, готова вислухати ще одну історію, але Ядвіга Армандівна сказала, що має до неї серйозну розмову.

– Я вас слухаю, – сказала Марго, дивлячись їй прямо в очі.

– Марго, скільки часу ти вже з Яриком?

– Майже вісім років, – відповіла та.

– Вибач, але я маю знати, чи користуєтесь ви контрацептивами? Це не проста цікавість, повір мені!

Марго розгубилася, але сказала, що ні.

– І ти жодного разу не вагітніла?

– Поки що ні.

– Я так і знала, – зітхнула жінка. – Будь-який рід мусить мати нащадків...

Вислухавши пропозицію свекрухи, Марго одразу категорично заявила:

– Ні! Це неможливо!

Але Ядвіга Армандівна була переконливою. На те, щоб невістка погодилася на її пропозицію, жінці знадобилося понад дві години.

– Мине час, і ти згадуватимеш мене із вдячністю, – сказала на прощання жінка й обняла невістку. – Рада, що ми порозумілися!

Розділ 17

Коли Ілля отримав добру порцію стусанів від хлопців Латиша, його заштовхали в невеличку кімнатку без вікна.

– Питимеш, коли захочеш! – сказав один із хлопців і кинув на долівку пластикову пляшку з водою.

Ілля роззирнувся. У напівпітьмі він знайшов вимикач й клацнув – у кімнаті стало світло. У кутку – ліжко з металевими бильцями, на ньому – брудний смугастий ватяний матрац. Ілля зробив кілька ковтків, ліг на ліжко. Боліло все тіло, у голові гуло, але то все було дрібницею порівняно з тими важкими думками, що гнітили його. Ілля вже почав сумніватися в тому, що мав рацію, звинувативши Латиша в ганебному вчинку. Поки зрозуміло одне: він потрапив у халепу, з якої не знав, як виплутатися. Ілля не бачив виходу і почувався твариною, що потрапила у капкан. Тепер він мусить або сприйняти неминуче, або відгризти собі кінцівку і звільнитися. Згадалася мати, яка гарувала все життя, проте нічого гарного не бачила.

«А тепер доведеться продати житло, щоб розрахуватися з Латишем, – розпачливо подумав Ілля. – Іншого виходу немає».

Щойно хлопець згадав про те, як позбавив своїх рідних власного житла, йому одразу стало зле.

«Доведеться винаймати житло. А де брати кошти, щоб його оплачувати? І так ледь кінці з кінцями зводимо, – розмірковував він. – Треба було дослухатися поради Миколи і звернутися до батька Наталії. Звичайно, що все життя жив би, вислуховуючи докори тестя, але б мати з братом жили спокійно».

Ілля заплющив очі, і перед ним постав образ Наталії – гарненької, з великими синіми очима. І тут же, щойно він згадав про кохану, у грудях похололо від усвідомлення, що він її втрачає.

«Доведеться йти до батька Наталії. Треба все пояснити, покаятися, впасти в ноги і благати, щоб той допоміг», – вирішив хлопець.

Він не знав, як після того зможе жити з Наталією, дивитися їй у вічі й боятися, що за кожного проступку вона згадуватиме його сором і дорікатиме: «Ти – невдаха!»

«Який сором! – картав він себе, обхопивши голову руками. – Один раз хотів довести, що я чоловік, що зможу подбати про свою дружину, сім'ю, а виявилось, що ні на що нездатний. То, може, взагалі не псувати Наталії життя? Вона народить дитину, скоріш за все, вийде заміж, я сплачуватиму аліменти, буду іноді бачитися з дитиною».

Така думка здалася йому рятівною, але, пригадавши, що, окрім аліментів, доведеться сплачувати ще винаймане житло, а також за щось жити, вмить відкинув її. Від напливу думок страшенно розболілася голова. Здавалося, що вона тріщить, як стиглий кавун, і ось-ось репне. Похитуючись, Ілля дійшов до пляшки з водою, нахилився, поточився і ледь не впав. Він попив води, хлюпнув з пляшки на руку, вмився – і все навколо стало на місце. Він допив воду, ліг на ліжко і незчувся, як забувся в тривожному сні. Йому наснилася Наталія. Вона стояла поодаль, тримаючи немовля на руках.

– Ну що, невдахо? – насміхалася вона. – Захотів бізнесменом стати, а лишився без штанів?

Наталія засміялася, а він хотів пояснити, що все робив заради того, щоб бути з нею, але дівчина віддалялася, щойно він до неї наближався.

– Тримай дистанцію, невдахо! Ти не нашого поля ягода! – крикнула вона.

Ілля прокинувся, повів очима навколо і повернувся в жорстоку реальність. Йому хотілося до туалету, тож Ілля почав гепати кулаками у двері.

– Агов! Відчиніть! Є хтось там?!

Він дослухався – за дверима тиша. Покрутившись на ліжку з пів години, він помочився у порожню пляшку. Думки стали ще важчими. Ілля вже сумнівався, чи доведеться йому залишитися живим, чи вивезуть кудись у ліс та живцем закопають. Він спробував поштовхати двері – вони були надійно замкнені.

«Мені кінець! Я пропав!» – стугоніло в скронях.

Ілля не міг ні про що думати. Відчай охопив його, скував по руках і ногах настільки, що не міг ні про що думати. «Якщо я залишуся в живих, то це буде диво», – майнуло в нього в голові.

Ілля ліг на ліжку, відвернувся до стіни й скрутився калачиком, обхопивши плечі руками.

Розділ 18

Марго підійшла і сіла поруч з охоронцем бранця. Хлопець запалив цигарку й затягнувся.

– Як він? – спитала Марго.

– Сидить, – відповів він.

– Ти водив його до туалету?

– Ні.

– Чому?

– Зводжу перед тим, як здаватиму зміну. Не накладе ж він у штани до вечора, – хмикнув Малий.

Малим хлопця звали не за невисокий зріст, навпаки, він був доволі високий, широкоплечий, займався плаванням, ходив у тренажерний зал. Як він опинився ву бригаді Латиша, Марго достеменно не знала. Їй було відомо лише те, що юнак отримав таке прізвисько за свій юний вік: йому було не більше двадцяти років.

– І не годував? – чи то запитала, чи ствердно промовила жінка.

– Не було такого наказу.

– Відведи його до туалету і дай мені змогу з ним поговорити, – наказала Марго.

– Як скажеш, – промовив той і неохоче побрів відчиняти двері.

Ілля вийшов, ковзнувши поглядом по жінці. Малий відвів хлопця до туалету, а потім наказав рушати за ним.

– Браслети на нього надіти? – спитав Малий у Марго, коли привів Ілля.

– Не треба, – відповіла жінка і поглядом наказала відійти вбік.

– Сядь! – Марго вказала Іллі, щоб той присів.

Ілля мовчки виконав наказ.

– Кава. Бери, не соромся.

Вона налила з термоса напій і простягла чашку чоловікові.

– Дякую, – промовив Ілля і сьорбнув ковток кави.

– Як тебе звати?

– Чи це зараз має якесь значення? Ілля.

– Розкажи мені про себе.

– Нема чого розповідати.

– Я тобі каву, а ти такий нечемний? – м'яко дорікнула Марго.

– Нічого цікавого і хорошого в моєму житті не було і вже не буде.

– Якщо так мислити, то не буде насправді. То розкажеш про себе?

– Сповідь смертника? – усміхнувся той. – Що вас цікавить?

– Усе. Де працюєш, з ким живеш, навіщо взяв гроші в борг?

Ілля допив каву, повернув чашку Марго і лише тоді відкрито подивився на неї. Жінка була напрочуд привабливою. Іллі навіть здалося, що він бачив її десь на обкладинці глянцевого журналу: ідеальні риси обличчя, рівно підстрижений чубчик, волосся довге, пряме, блискуче. Вона викликала в Іллі довіру, і він несподівано почав розповідати про своє навчання, про батьків, брата, розказав про Наталію і бажання розпочати свій власний бізнес. Не оминув і те, як йшов додому з грошима, а його обікрали.

– Як можна бути таким необачним у наш час?! – здивувалася Марго. – Ти справді вважаєш, що Латиш підіслав своїх хлопців?

– Уже й не знаю, що думати, – зітхнув Ілля.

– Запам'ятай: мій чоловік не здатний на таку підлість.

- Якщо навіть так, це не врятує мене.

- Ти віриш, що Латиш не міг таке зробити? - допитувалась жінка.

Вона дивилася йому просто в очі. Їхні погляди зустрілися, і хлопцеві здалося, що темні очі Марго зазирають у саму душу. Він вірив їй і вже шкодував, що прийшов до Латиша із звинуваченням у непорядності.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=66019353&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.